# BURATINOVE PUSTOLOVINE





*Crteži: B. MALAHOVSKOGA*



# PREDGOVOR

*Kad sam bio posve malen — a tome je vrlo, vrlo davno — čitao sam knjižicu, koja se zvala Pinocchio ili Pustolovine drvene lutke (drvena lutka zove se talijanski — buratino).*

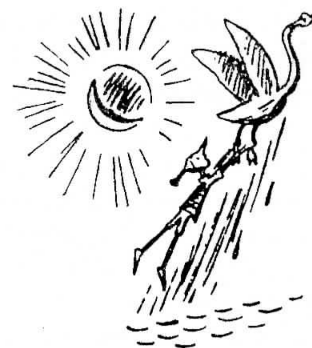
*Često sam pričao svojim prijateljima, djevojčicama i dječacima, zanimljive doživljaje Buratina. No kako se knjižica izgubila, pričao sam svaki put drugačije, izmišljao sam situacije, kojih u knjizi uopće nije bilo.*

*Sada, iza mnogo, mnogo godina, sjetio sam se staroga svoga druga Buratina i odlučio sam ispričati vam, djevojčice i dječaci, neobične doživljaje toga drvenoga čovječuljka.*

Tiskara Grafika, Gundulićeva 24

# Buratinove pustolovine

S 50 crteža



ZAGREB 1941.

## STOLARU GIUSEPPU DOŠLA JE U RUKE CJEPANICA, KOJA JE CVILJELA LJUDSKIM GLASOM

U davno, davno doba, u malom mjestu na obali Sredozemnog mora živio je stari stolar Giuseppe, kome su dali nadimak Modri nos. Jednom mu je došla u ruke cjepanica, obična cjepanica, kakvom se lože peći.

»To nije loš komadić«, reče Giuseppe sam sebi, »dade se od njega nešto učiniti, možda noga za stol,«

Giuseppe je nataknuo naočare, omotane konopčićem — jer su naočare bile već stare — okretao je cjepanicu u ruci i stao je tesati sjekiricom. Ali tek što je počeo tesati, zacvilio je nečiji neobično tanak glasić:

»Joj — joj, nježnije, molim!«

Giuseppe je spustio naočare na vrh nosa, ogledao se po radionici, ali tu nije bilo nikoga.

Pogledao pod stol — nitko . . .

Zavirio u košaru sa strugotinama — nitko . . .

Pružio glavu kroz vrata — ni na ulici nitko . . .

»Možda mi se to pričinilo?« pomisli Giuseppe. »»Tko bi to mogao cviljeti?«

Uzeo iznova sjekiricu, i opet — čim je dotaknuo cjepanicu . . .

»Joj, rekoh, da to boli«, jauknuo tanak glasić.

Sada se Giuseppe uistinu prestraši, i naočari mu se nahukale... razgledao je sve kutove u radionici, naposlijetku se uvukao u ognjište i zabačene glave dugo gledao u dimnjak.

»Nikoga tu nema...«

»Možda sam malo više gucnuo, pa mi od toga zuji u ušima?« razmišljao je Giuseppe.



Ne, danas uopće nije pio... Kad se malo smirio, uzeo je Giuseppe strug, potuckao ga batićem, da bi izašlo sječivo, kako valja — ni previše, ni premalo — položio cjepanicu na stružnicu i — samo što je prešao...

»Joj, joj, joj, čujte, što me štipate?« očajno je zacvilio tanahan glasić.

Giuseppe je ispustio sjekiricu, uzmaknuo, uzmaknuo i sjeo ravno na zemlju: dosjetio se, da tanahan glasić izlazi iz cjepanice.



## GIUSEPPE DARUJE CJEPANICU, KOJA GOVORI, SVOME PRIJATELJU KARLU

Uto je upravo došao k Giuseppu njegov stari prijatelj verglaš Karlo. Nekoć je Karlo hodao po mjestima u širokom šeširu, s prekrasnim organcem. Pjesmom i svirkom zarađivao je kruh.

Sada je već Karlo bio star i bolestan, a i njegov se organac davno već pokvario.

»Dobar dan, Giuseppe«, reče ulazeći u radionicu, »Što sjediš tu na podu?«

»Tako, izgubio sam mali vijčić, znaš... pa ga tražim«, odvrati Giuseppe i kriomice pogleda na cjepanicu. »A kako si mi ti, stari druže?«

»Loše«, reče Karlo. »Stalno razmišljam, kako bih došao do kruha. Možeš li mi ti možda pomoći, posavjetovati, što bih trebao...«

»Ništa lakše«, veselo reče Giuseppe, a u sebi pomisli: Bar ću se sada riješiti te proklete cjepanice! »Ništa lakše — vidiš, na stružnici leži krasna cjepanica; uzmi, Karlo, tu cjepanicu i odnesi je kući.«

»Ah — ha — ha«, potišteno odvrati Karlo, »a što dalje? Da uzmem kući cjepanicu, a nemam u svojoj sobici ni ognjišta.«

»Mislim to ozbiljno, Karlo... Uzmi nožić, izreži od te cjepanice lutku, nauči je šaliti se, pjevati i plesati, i pođi s njom po dvorištima. Zaradit ćeš tako komadić kruha i čašicu vina.«

U taj je čas na stružnici, gdje je ležala cjepanica, zapiskutao veseo glasić:

»Odlično, dobro si to smislio, Modri nose!«

Giuseppe se opet stresao od straha, a i Karlo se začuđen ogledao — otkuda taj glas?

»Pa hvala ti, Giuseppe, na savjetu, i daj mi, molim te, tu cjepanicu!«

Nato Giuseppe uzme cjepanicu i brzo je tutne svom prijatelju. Bilo da ju je dodao nespretno, bilo da je cjepanica sama — poskočila i lupila Karla po glavi.

»Ah, lijep mi to dar daješ!« uvrijeđeno uzvikne Karlo.

»Oprosti, brate, nisam te to ja udario«.

»Želiš valjda reći, da sam se sam udario po glavi?«

»Ne, brate — cjepanica sama mora da te je lupila.«

»Ne, ja nisam...«

»Znao sam o tebi, Modri nose, da piješ«, reče Karlo, »a uz to još i lažeš!«

»Ah, ti me želiš vrijeđati?« uzvikne Giuseppe. »Dođi samo bliže...«

Oba su se starca razljutila i spopala jedan drugoga. Karlo je uhvatio Giuseppa za modri nos. Giuseppe opet dohvatio Karla za sijede vlasi, što su mu rasle oko ušiju.

Udarali se pod rebra. Prodirni glasić na stružnici cvilio je pri tom i podsticao:

»Daj ga samo, daj ga, propisno!«

Konačno se starci umorili i zadihali. Giuseppe reče:

»Znaš šta, pomirimo se...«



Karlo odvrati:

»No, pa pomirimo se...«

Starci se zagrlili i izljubili, Karlo je uzeo cjepanicu pod ruku i pošao kući.

## KARLO IZREZUJE DRVENU LUTKU I NAZOVE JE BURATINO

Karlo je stanovao u sobici pod stubištem, gdje nije bilo ništa osim krasnoga ognjišta — na zidu nasuprot vratima.



Ali krasno ognjište i vatra na ognjištu i kotlić, što je visio nad vatrom — nisu bili pravi, nego samo naslikani na komadiću staroga platna.

Karlo je ušao u sobicu, sjeo na jedinu stolicu do stola bez nogu, zavrtio cjepanicu amo i tamo i stao nožićem izrezivati od nje lutku.

»Kako da je nazovem?« razmišljao je Karlo. »A što, da joj dadem ime Buratino? To će mi ime doni-

jeti sreću. Poznavao sam jednu obitelj — svi su bili Buratini: otac — Buratino, majka — Buratino, djeca — isto tako Buratino . . . I svi su živjeli veselo i mirno . . .«

Najprije je izrezao na cjepanici kosu, pa čelo, zatim — oči . . . Najednom se oči same otvorile i uprle na nj.

Karlo nije pokazao, da se prestrašio, samo je uljudno zapitao:

»Drvene očice, zašto me tako čudno gledate?«

Ali lutka je šutjela, možda zato, što nije imala još usta. Karlo je izrezao lice, zatim nos — posve obični . . .

Najednom se nos stao sam duljiti, rastao, postao tako du i oštar, da je Karlo zagunđao:

»Taj nije baš lijep, prilično je dug . . .«

I stao obrezivati vrh nosa. Ali to nije bilo lako. Nos se micao, ugibao i konačno ostao, kakav je bio — dug, odugačak, izraziti, oštri nos.

Karlo se dao na usta. Ali jedva je izrezao usta, odmah se ona otvorila:

»Hi — hi — hi, — ha — ha — ha!«

I lutka isplazi starcu uski crveni jezik.

Karlo je, ne obazirući se na to, izrezivao dalje. Napravio je lutki bradu, vrat, ramena, tijelo, ruke . . . Ali jedva je izrezao posljednji prst, Buratino je stao tući Karla šačicama po ćelavoj glavi, štipati ga i hihotati.

»Čuj«, reče Karlo strogo, »ta nisam još s tobom ni gotov, a ti si već takav . . . što će biti kasnije? . . . Reci! . . .«



I strogo je gledao Buratina. Buratino je okruglim očima, kao što ih imaju miševi, gledao u oca Karla.

Karlo mu je napravio od trijeski duge noge s velikim stopalima.

Kad je svršio svoje djelo, postavio je drvenog momčića na zemlju, da ga nauči hodati.

Buratino se na dugim nožicama ljuljao, ljuljao, učinio korak, drugi, pa hop, hop — ravno k vratima, preko praga i — na ulicu.

Karlo je uznemiren pošao za njim.

»Ej, mangupe, vrati se . . .«

Ali da! Buratino je trčao ulicom kao zec, njegovi drveni tabani samo su klopotali po kaldrmi: klopa-klop, klopa-klop . . .

»Drž'te ga!« vikao je Karlo.

Prolaznici su se smijali i pokazivali jedan drugome Buratina, koji je bježao. Na raskršću je stajao ogroman stražar sa zasukanim brcima, u trorogu šeširu.

Kad je spazio drvenog čovječuljka, kako bježi, raskoračio se tako široko, da je nogama prepriječio cijelu ulicu. Buratino mu htjede umaći kroz noge, ali stražar ga uhvati za nos. Držao ga je tako dugo, dok nije dotrčao otac Karlo.

»Čekaj samo, o tom ćemo još razgovarati«, rekao je Karlo sav zadihan i htio strpati Buratina u džep kaputa.

Ali Buratinu se nikako nije htjelo da izgubi tako lijep dan i da pred svima strši iz džepa kaputa nogama uvis — zato vješto izmakne, pade na kaldrmu i pričini se mrtvim.

»Ej, ej«, reče stražar, »tu nešto nije u redu . . .«

»Karlo ga mori gladom«, rekoše ostali, »taj se stari verglaš samo gradi dobričinom, a uistinu je to zao, kukavan čovjek.«

Kad je sve to čuo brkati stražar, zgrabi nesretnog Karla za ovratnik i povede ga u stražarnicu. Karlo je brisao prah sa cipela i glasno stenjao:



»Oh, oh, na nesreću sam izrezao toga drvenog dječarca!«

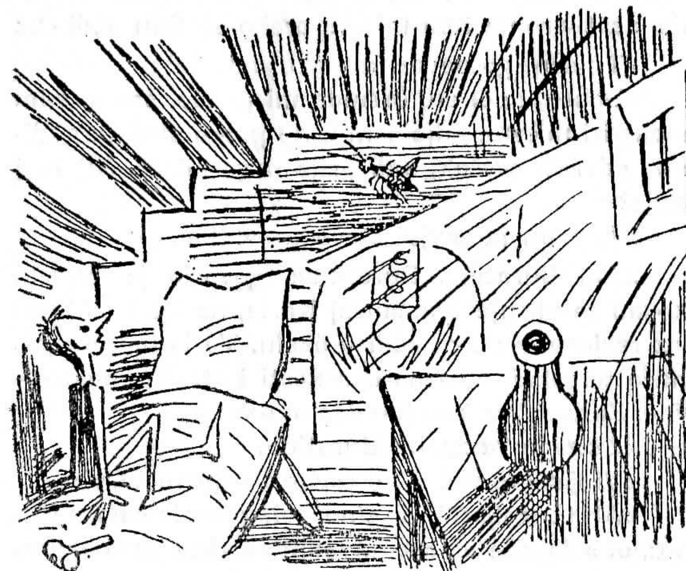
Kad se ulica ispraznila, Buratino je podigao nos, ogledao se i skokom otrčao kući.

## CVRČAK DAJE BURATINU MUDAR SAVJET

Buratino je uletio u sobicu pod stubištem i pao na zemlju do podnožja stola.

»Što da još izmislim?«





Ne smijemo zaboraviti, da se Buratino rodio istom toga dana. Zato su njegove misli bile male — malahne, kratke — pokratke, glupe — poglupe.

U taj čas začuo se glas:

»Cvrrki-cvrk, cvrrki-cvrk, cvrrki-cvrk!«

Buratino podigne glavu ogledajući se po sobici.

»Ej, tko je to ovdje?«

»To sam ja — cvrrki-cvrk . . .«

Buratino ugleda stvorenje, koje je malčice ličilo na žohara, ali glavu je imalo kao klišnjak. Sjedilo je na zidu nad ognjištem i tiho cvrčalo — cvrrki-cvrk — gledalo očima pametnim i ispupčanim, kao da su od stakla, i micalo brcima.

»Ej, tko si ti?«

»Ja sam — Cvrčak, koji govori«, odvrati stvorenje, »a živim na tom mjestu preko stotinu godina.«

»Tu sam gospodar ja, pakuj odavle!«

»Dobro, otići ću, premda mi je žao, što moram napustiti mjesto, gdje sam živio preko stotinu godina«, odvrati cvrčak, »ali prije nego odem, čuj moj savjet.«

»Trebam ja savjet staroga cvrčka . . .«

»Ah, Buratino, Buratino«, govorio je cvrčak, »okani se uličnjaštva, slušaj Karla, ne bježi od kuće bez razloga, a sutra pođi u školu. To je moj savjet. Inače te čekaju grozne opasnosti i strašne pustolovine. Za tvoj život ne bih dao ni pare.«

»Zzzzašto?« zapita Buratino.

»Vidjet ćeš već — zzzzašto«, odgovori Cvrčak.

»Ah ti, stoljetni kukčino, žoharčino!« poviče Buratino. »Najviše od svega volim strašne pustolovine. Sutra ću rano u zoru uteći od kuće — verat ću se preko plotova, trgat ću ptičja gnijezda, zadirkivati ostale dječake, pse i mačke vući ću za rep . . . I još ću koješta drugo izmisliti . . .«

»Žalim te, Buratino, uistinu te žalim, lijevat ćeš gorke suze!«

»Zzzzašto?« zapita opet Buratino.

»Zato što imaš glupu drvenu glavu . . .«

Nato je Buratino skočio na stolicu, sa stolice na stol, zgrabio batić i bacio ga cvrčku u glavu.

Stari mudri vrčak duboko je uzdahnuo, zatreptao brčićima i zašao za ognjište. Nestalo ga iz te sobice zauvijek.



## BURATINO ZAMALO NE NASTRADA ZBOG SVOJE LAKOMISLENOSTI. OTAC KARLO PRAVI MU ODIJELO OD BOJADISANOG PAPIRA I KUPUJE MU ABECEDARKU

Kad je Cvrčak nestao, nastala je u sobici pod stubištem mučna praznina. Satovi su se vukli vrlo polako. U Buratinovu želucu bila je također praznina.

Čim je sklopio oči, vidio je već pred sobom pečeno pile na tanjuriću.

Brzo otvori oči — ali pile na tanjuriću nestane.

Opet sklopi oči — ugleda tanjurić s kolačem i malinovcem.

Otvori oči — tanjurić s kolačem i malinovcem nestane.

Tada je Buratino shvatio, da je strašno gladan.

Pođe do ognjišta i turi nos u kotlić, koji je visio nad vatrom. Ali Buratinov je dugi nos probušio kotlić, jer je, kako znamo, ognjište, vatru, dim i kotlić jadni Karlo sam naslikao na komadu staroga platna.

Buratino izvuče nos i pogleda kroz otvor — iza platna u zidu bilo je nešto nalik na omanja vrata, ali tamo je bilo toliko paučine, da se od nje nije pravo ni vidjelo.

Buratino je tražio po svim kutovima, ne bi li našao koricu kruha ili kakvu koščicu, koju je mačka oglodala i ostavila.

No siromah Karlo nije imao posve ništa za večeru.

Najednom je Buratino ugledao u košari sa strugotinama kokošje jaje. Buratino ga uzme, postavi

na dasku prozora i nosom — tuk, tuk — razbije ljusku.

Iz ljuske se oglasi pijuk:

»Hvala ti, drveni čovječuljku!«

Iz razbite ljuske iziđe pilence s mekim pahuljicama i veselim očicama.

»Do viđenja, majčica Kokoš čeka me već davno na dvorištu!«

I pilence skoči s prozora — što bi okom trenuo.

»Joj, joj«, kukao je Buratino, »gladan sam...«

Dan je prilazio kraju. U sobici je pao sumrak.

Buratino je sjedio kraj naslikanog ognjišta i plakao, jer je bio vrlo gladan.

Opazi, kako se iz poda pokazala debela glava. Provirila, onjuškala i izašla siva životinja na kratkim nogama.

Bez žurbe usmjerila prema košu sa strugotinama, ušla unutra, njuškala i pretraživala ljutito šušteći strugotinama. Sigurno je tražila jaje, što ga je Buratino razbio.

Zatim je izašla iz košare i krenula prema Buratinu. Životinja ga onjuškivala, micala crnim nosom sa četiri duga brka sa svake strane. Uvjerila se, da Buratino nije za jelo — zato pođe dalje. Za sobom je vukla dugi, tanki rep.

Buratinu to nije dalo mira, i uhvati životinju za rep.

Bio je to stari zli štakor Šušara.

Isprva se prestrašio i šmuknuo kao strijela pod stube, vukući za sobom Buratina. Ali kad se uvjerio, da je to samo drveni dječačić — okrenuo se i bijesno se bacio na nj, da mu pregrize grlo.

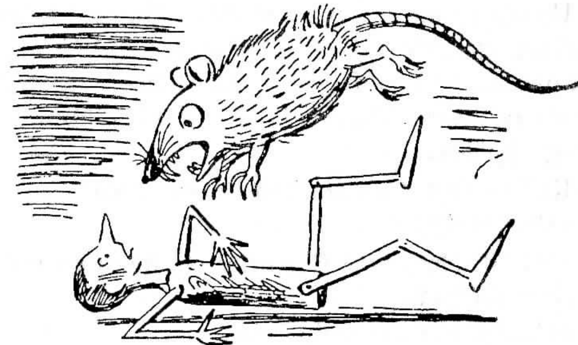


Tada se prestraši Buratino, ispusti hladni rep štakora i skoči na stolicu. Štakor — za njim.

Sa stolice preskoči na dasku prozora. Štakor — za njim.

S daske prozora preletje preko cijele sobice na stol. Štakor — za njim... I tu na stolu zgrabi Buratina za grlo, svali ga, držeći ga u zubima skoči na zemlju i stade ga vući pod stube.

»Oče Karlo!« dospio je još zapiskutati Buratino.



»Tu sam!« odgovori gromki glas. Vrata se razlete, i uđe otac Karlo. Skinu s noge drvenu cipelu i baci je u štakora.

Šušara pusti drvenog čovječuljka, škripne zubima i nestane.

»Vidiš, kamo vodi obijest«, mrmljao je otac Karlo dižući Buratina sa zemlje. Ogleda ga, da li je čitav. Posadi ga na koljena, izvuče iz džepa luk i stane ga ljuštiti.

»Evo ti, najedi se...«

Buratino pohlepno zagrize u luk i pojede ga, hrskajući i mljaskajući. Zatim protare glavu o obraslo lice oca Karla.

»Bit ću dobar, vrlo dobar, oče Karlo... Cvrčak mi je savjetovao, da pođem u školu.«

»To si, dječače, dobro smislio...«

»Ali kad sam ja go, drven — dječaci bi mi se u školi smijali, oče Karlo!«

»Aha«, reče na to Karlo i pogladi neobrijanu bradu. »Imaš pravo, dječače.«

Upalio je lampu, uzeo nožice, lijepilo i komadić bojadisanog papira. Izrezao i slijepio kaputić od smeđega papira, i uz to svijetlozelene hlače. Napravio je i cipele od stare čizme i kapicu s kićankom — od starog rupčića.

Kad se Buratino obukao i obuo, reče:

»U zdravlje!«

»Oče Karlo«, reče Buratino, »a kako ću u školu bez abecedarke?«

»Hm, pravo imaš, dječače...«

Otac Karlo se počeše za uhom. Prebaci preko ramena svoj jedini stari kaput i izađe na ulicu.

Brzo se vrati, ali bez kaputa. U ruci je imao knjižicu s velikim slovima i lijepim slikama.

»Evo ti abecedarke. Uči iz nje, bilo ti sretno!«

»A gdje ti je kaput, oče Karlo?«

»Kaput sam prodao... Ne smeta, proći ću se i bez njega... Samo da si mi ti živ i zdrav.«

Buratino sakri nos u dobre ruke oca Karla.

»Kad narastem i svršim školu, kupit ću ti tisuću novih kaputa!«



Buratino je najčvršće odlučio, da barem ovo veče ne će nestašiti i da će biti dobar, kako mu je to savjetovao Cvrčak.

## BURATINO PRODAJE ABECEDARKU I KUPUJE KARTU ZA KAZALIŠTE LUTAKA

Rano ujutro drugoga dana metnuo je Buratino abecedarku u torbu i odskakutao u školu.

Putem se nije ni osvrnuo na sve one krasote izložene u trgovinama — okrugle paprenjake, slatke kolače i šećerne pjetliće na štapićima.

Nije se htio zaustaviti kod djece, koja su spuštala papirnatoga zmaja.

Preko ulice je prešao šareni mačak Basilio, koji je upravo izazivao, da ga povučete za rep. Ali i tome se Buratino odrvao.

Što se više približavao školi, to je bučnije svirala nedaleko, na obali Sredozemnog mora, vesela glazba:

»Pi-pi-pi«, pištala je flauta.

»La-la-la«, pjevale su gusle.

»Dzin-dzin«, treštali su mjedeni tanjuri.

»Bum!« grmio je bubanj.

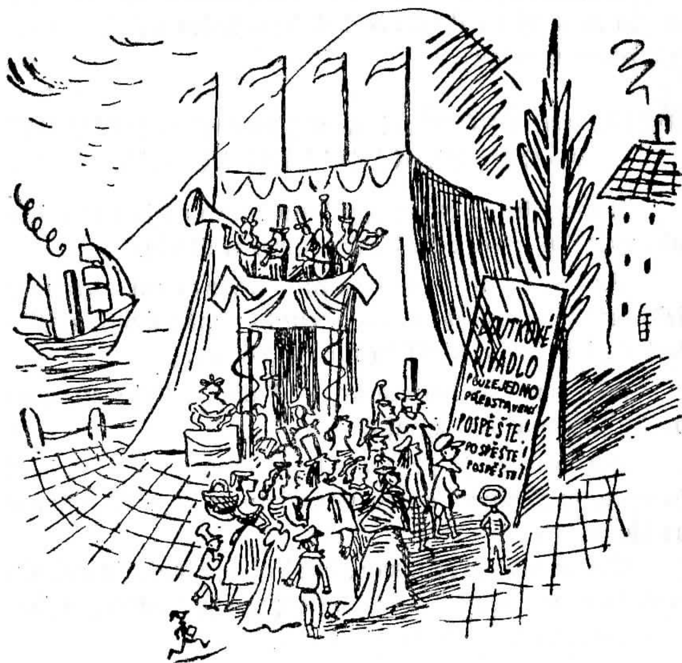
U školu je vodio put nadesno, dok je glazba dopirala s lijeve strane. Buratino se pokoleba. Same noge nosile ga k moru, gdje je:

»Pi-pi, piiiii...«

»Dzin-lala, dzin-la-la...«

»Bum!«

»Škola mi ne će uteći«, uvjeravao se glasno Buratino, »samo ću zaviriti tamo, časak poslušati, a zatim odmah — trkom u školu.«




Što su ga noge nosile, potrča k moru. Ugleda platnenu kućicu iskićenu šarenim zastavicama, koje su veselo lepršale na vjetru.

Nad ulazom svirala su i plesala četiri muzikanta.

Dolje je debela, nasmijana tetka prodavala ulaznice.

Do ulaza se tiskalo mnoštvo ljudi — dječaci i djevojčice, vojnici, prodavači limunade, dadilje s dojenčadi, vatrogasci, pismonoše, i svi, svi su čitali veliki plakat:



**KAZALIŠTE LUTAKA**
**SAMO JEDNA PREDSTAVA**
**POŽURITE!**
**POŽURITE!**
**POŽURITE!**

Buratino povuče za rukav jednoga dječaka.

»Recite mi, molim vas, koliko stoji ulaznica?«

Dječak mu odgovori kroz zube, bez žurbe:

»Četiri novčića, drveni čovječuljku . . .«

»Znate, dječače, zaboravio sam kod kuće novčarku . . . Ne biste li mi mogli posuditi četiri novčića?«

Dječak posprdno zvižne:

»Nađi takvoga glupana!«

»Ja bih strrrrašno rado gledao kazalište lutaka«, reče Buratino sa suzama u očima, »ne biste li kupili od mene za četiri novčića moj lijepi kaputić?«

»Papirnati kaputić za četiri novčića? Nisam pao na glavu!«

»Uzmite onda moju lijepu kapicu.«

»Tvoja je kapica dobra za hvatanje punoglavaca. Moraš naći nekoga glupljega.«

Buratinu izbije na nos hladan znoj — tako mu se htjelo u kazalište.

»Pa uzmite, dječače, za četiri novčića moju novu abecedarku.«

»Sa slikama?«

»S krrrrasnim slikama i velikim slovima.«

»Daj amo«, reče dječak, uzme abecedarku i preko volje izbroji četiri novčića.

Buratino otrči k debeloj nasmijanoj tetki i zapiskuta:

»Slušajte, dajte mi kartu za prvi red za jedinu predstavu kazališta lutaka.«

## NA PREDSTAVI PREPOZNAJU LUTKE BURATINA

Buratino je sjeo u prvi red i zadivljeno gledao spušteni zastor.

Na zastoru su bili naslikani čovječuljci, kako plešu, i djevojčice u crnim maskama, strašni bradati ljudi u kapama sa zvjezdama, sunce, slično kolaču s nosom i očima, i mnoge druge zanimljive stvari.

Triput je zazvonilo zvonce, a zastor se digao.

Na malenoj je pozornici s lijeva i s desna stajalo drveće od kartona. Nad njim je visjela lampa, koja je predstavljala mjesec, i zrcalila se u komadiću ogledala, na kome su plivala dva labuda, napravljena od vate, sa zlatnim kljunom.

Iza kulisa istupi čovječuljak u dugoj bijeloj košulji s dugim rukavima. Njegovo je lice bilo pokrito pudrom, bijelim kao prašak za zube.

Nakloni se cijenjenoj publici i tužno reče:

»Dobar dan, zovu me Pierot... Odigrat ćemo vam komediju, koja se zove Plavokosa djevojčica ili Trideset i tri ćuške. Tući će me štapom, dobivat ću ćuške, i po zatiljku. To je vrlo smiješna komedija...«

Iza drugog papirnatog stabla iskoči drugi čovječuljak u odjeći kariranoj kao šahovska ploča.

I on se nakloni cijenjenoj publici.





»Dobar dan, ja sam Harlekin!« Zatim se okrene k Pierotu i dade mu dvije ćuške, tako vruće, da mu se puder trunio s lica.

»Što tu kukaš, glupane?«

»Žalostan sam, jer želim da se oženim«, odvrati Pierot.

»A zašto se ne ženiš?«

»Jer mi je nevjesta pobjegla...«

»Ha-ha-ha«, krivio se od smijeha Harlekin, »jeste li ikada vidjeli takvog glupana?...«

Dohvati štap i ispraši Pierota.

»Kako se zove tvoja nevjesta?«

»A ne ćeš me više tući?«

»Ne ću, premda sam istom počeo.«

»No, zove se Malvina ili djevojčica s plavom kosom.«

»Ha-ha-ha«, opet prasne u smijeh Harlekin i udari Pierota triput po zatiljku. »Čujte, cijenjena publiko!... Zar postoje djevojčice s plavom kosom?« Ali uto, kad se okrenu publici, najednom opazi u prvoj klupi drvenog momčića s ustima do ušiju, s dugim nosom i u kapici s kićankom.

»Pogledajte, to je Buratino!« poviče Harlekin pokazujući na njega prstom.

»Živi Buratino!« zakuka Pierot mašući dugim rukavima.

Iza papirnatog drveća iskoči mnogo lutaka — djevojčice u crnim maskama, strašne brkonje u kapama, našušureni psi s gumbićima mjesto očiju, grbavci s nosovima nalik na krastavce.

Sve su lutke dotrčale do svijeća razmještenih po rampi i uzvikivale:

»To je Buratino! To je Buratino! Dođi k nama, veseli vrtirepe Buratino!«

Nato je Buratino skočio s klupe na šaptačevu kućicu i odavle na pozornicu.

Lutke ga se dokopale. Nastalo je ljubljenje, prijateljsko štipanje i tapšanje — Buratino je letio iz jednog naručja u drugo.

Publika je bila dirnuta. Jedna je dadilja čak zaplakala. Neki je vatrogasac glasno zajecao.

Samo su se dječaci u zadnjim klupama ljutili i toptali nogama:

»Dosta je toga lizanja, nismo mala djeca, nastavite igru!«



Kad je čuo tu graju, istupio je iza kulisa čovjek, koji je tamo stajao. Taj čovjek bio je tako strašan, da biste se sledili od groze, kad biste ga ugledali.

Njegova gusta, neočešljana brada sezala je sve do zemlje, izbuljene oči izlazile su iz očnica, ogromna usta škljocala su zubima, kao da to i nije čovjek, nego krokodil. U ruci je držao kandžiju sa sedam krakova.



To je bio vlasnik kazališta lutaka, doktor marionetskih znanosti, sinjor Karabas Barabas.

»Ha-ha-ha, hu-hu-hu!« proderao se na Buratina. »Ti si to dakle pokvario predstavu moje prekrasne komedije?«

Zgrabio je Buratina, odnio ga u kazališno skladište i objesio na vješalicu. Kad se vratio, poprijetio je lutkama kandžijom sa sedam krakova, da bi nastavile predstavu.



Lutke su kako tako dovršile, zastor je pao, gledaoci se razišli.

Doktor marionetskih znanosti sinjor Karabas Barabas otišao je u kuhinju večerati.

Strpavši donji dio svoje brade u džep, da mu ne smeta, sjeo je kraj ognjišta, gdje se na ražnju pekao čitav zec i dva pileta.

Naslinio je prste i opipao pečenku, ali činila mu se još sirova.

U ognjištu je bilo malo drva. Tada pljesnu triput o dlan.

Dotrčaše Harlekin i Pierot.

»Donesite mi toga nitkova Buratina«, reče sinjor Karabas Barabas. »Od suhoga je drva, bacit ću ga u vatru, da mi se pečenje brže ispeče.«

Harlekin i Pierot pali su na koljena i molili milost za nesretnog Buratina.

»Gdje mi je kandžija?« poviče Karabas Barabas. Nato su lutke jecajući pošle do skladišta, skinule Buratina s vješalice i dovukle ga u kuhinju.

## SINJOR KARABAS BARABAS, UMJESTO DA BURATINA SPALI, DAJE MU PET ZLATNIKA I PUŠTA GA KUĆI

Kad su lutke dovukle Buratina i položile ga na zemlju kraj ognjišta, sinjor je Karabas Barabas, strašno otpuhujući, prebirao upravo žar u pepelu.

Najednom mu se oči zalile krvlju, najprije mu se nos, a zatim čitavo lice izbrazdalo borama.

»Aap... aap... aap...« izbaci Karabas Barabas, trepčući očima, »aap-čich!«

I kihnuo je tako, da se s ognjišta podigao čitav oblak pepela.

Čim bi doktor marionetskih znanosti stao kihati, ne bi se mogao zaustaviti i kihao bi pedeset puta, katkad i sto puta uzastopce.

Pri takvom neobičnom kihanju gubio je snagu i postajao boljim.

Pierot neopazice došapne Buratinu:

»Pokušaj govoriti s njim između kihanja...«

»Aap-čih! Aap-čih!« Karabas Barabas hvatao je zrak otvorenim ustima i bučno kihao topčući pri tom nogama.

U kuhinji se sve treslo, stakla su zazveketala, poskakivali su lonci i tave.

Između toga kihanja stade Buratino naricati tužnim tankim glasićem:

»Kako sam jadan, kako sam nesretan, nitko me ne će požaliti!«

»Prestani s tim naricanjem«, poviče Karabas Barabas.« Samo mi tu smetaš... Aap-čih!«

»Na zdravlje, sinjore«, zajeca Buratino.

»Hvala... A što — roditelji su ti još živi? Aap-čih!«

»Majčice nisam nikad, nikad imao, sinjore! Ah, kuku mene!« I Buratino zajeca tako oštro, da je Karabasa Barabasa zabolo u ušima kao iglom.

Ljutito zatopta:

»Velim ti, prestani vrištati! Aap-čih! A što — oca još imaš?

»Moj jadni otac još živi, sinjore.«



»Mogu zamisliti, kako će biti tvome ocu, kad dozna, da sam na tebi ispekao zeca i dva pileta. Aap-čih!«

»Moj će jadni otac i tako brzo poginuti od gladi i zime. Ja sam mu bio jedina potpora u starosti. Smilujte mi se, pustite me, sinjore!«

»Do vraga!« poviče Karabas Barabas. »O nekakvu smilovanju ne može biti ni govora. Moram ispeći zeca i piliće. Uđi odmah u ognjište!«

»Sinjore, to ja ne mogu.«

»Zašto?« zapita Karabas Barabas samo zato, da bi Buratino pričao nešto i da mu ne tuli u uši.

»Sinjore, jednom sam pokušao turiti nos u ognjište, ali sam napravio samo rupu.«

»Kakve to gluposti pričaš«, čudio se Karabas Barabas. »Kako si mogao nosom napraviti u ognjištu rupu?«

»Ognjište i kotlić nad vatrom bili su, sinjore, naslikani na komadu staroga plana.«

»Aap-čih!« kihnu Karabas Barabas tako snažno, da je Pierot odletio desno, Harlekin lijevo, a Buratino se zavrtio kao zvrk.

»Gdje si vidio ognjište, vatru i kotlić naslikan na komadiću platna?«

»U sobici svoga oca Karla.«

»Tvoj otac — Karlo!« Karabas Barabas skoči sa stolice, razmaha se rukama, brada mu se razletje. »U sobici je staroga Karla dakle tajna...«

Ali tu si Karabas Barabas, sigurno zato, što nije htio izdati neku tajnu, zapuši objema šakama usta. I tako je sjedio neko vrijeme, gledajući izbuljenim očima u vatru, što je trnula.

»Dobro«, reče konačno, »pojest ću i nedopečenog zeca i sirove piliće. Poklanjam ti život, Buratino! Osim toga...«

Segne pod bradu u džep prsluka, izvuče pet zlatnika i dade ih Buratinu.

»To još nije sve... Uzmi taj novac i odnesi ga Karlu. Pozdravi ga i reci mu, da ga molim, da ni u kom slučaju ne stradava od gladi i zime, i glavno — da se ne preseli iz svoje sobice, gdje je ognjište naslikano na komadu staroga platna. Idi ispavaj se, a ujutro požuri kući!«

Buratino metne pet zlatnika u džep i uljudno se nakloni:

»Hvala vam, sinjore! Niste mogli povjeriti novac sigurnijim rukama...« Harlekin i Pierot odvedoše Buratina u spavaonicu, gdje su lutke stale opet grliti, ljubiti, gurkati, štipati i iznova grliti Buratina, koji je na tako neshvatljivi način umakao strašnoj smrti u ognjištu.

Šaptom saopći lutkama:

»Tu je neka tajna!«

## PUTEM KUĆI BURATINO SUSREĆE DVA PROSJAKA — MAČKA BASILIJA I LIJU ALISU

Rano ujutro prebroji Buratino novac — imao je toliko zlatnika, koliko prstiju na ruci — pet.

Stisnuo je zlatnike u šaku, požurio kući, a putem umovao:

»Ocu Karlu kupit ću nov kaput, kupit ću i mnogo kolačića od maka i šećernih pjetlića na štapićima!«



Kad mu je nestala iz vida kućica kazališta lutaka s lepršavim zastavicama, ugleda dva prosjaka, koji su se tužno vukli po prašnoj cesti — liju Alisu, što je šepala na tri noge, i slijepog mačka Basilija.

To nije bio mačak, koga je Buratino sreo jučer na ulici, već drugi — također Basilio i također šaren.

Buratino ih je htio mimoići, ali mu lija Alisa ljubazno reče:

»Dobar dan, dragi Buratino. Kamo tako žuriš?«

»Kući, ocu Karlu.«

Lija uzdahne još ganutljivije:



»Ne znam, hoćeš li još zateći jadnoga Karla u životu, umire od gladi i zime...«

»A vidiš li ovo?« Buratino rastvori šaku i pokaza pet zlatnika.

Kad je lija ugledala novac, nehotice pruži za njim šapu, a mačak odmah raširi slijepe oči. Zasvijetlile su mu kao dva zelena svjetla.

Buratino to ne primijeti.

»Dobri, dragi Buratino, što ćeš učiniti s tolikim novcem?«

»Kupit ću kaput ocu Karlu ... Kupit ću novu abecedarku ...«

»Abecedarku, oh, oh«, reče lija Alisa vrteći glavom, »s učenjem ne ćeš daleko! ... Vidiš, ja sam učila, učila, a sada, pogledaj — šepam okolo na tri noge.«

»Abecedarku«, zagunđao je mačak Basilio i srdito otpuhnuo kroz nos. »To nesretno učenje dovelo me na prosjački štap ...«

Na suhoj grani uz cestu sjedila je stara vrana. Slušala, slušala pa zagraktala:

»To je laž, to je laž!«

Mačak Basilio brzo skoči uvis, šapom skine vranu s grane i iščupa joj pola repa — tako da je jedva odletjela. I opet se pričini slijepim.

»Zašto ste to učinili, mačku Basilio?« upita začuđeni Buratino.

»Slabo vidim«, odvrati mačak, »činilo mi se — da je to psić na stablu.«

Sve troje pošlo je dalje po prašnoj cesti. Lija je govorila:

»Dosjetljivi, pametni Buratino, da li bi htio imati deset puta više novaca?«

»Dakako da bih htio! A kako se to može?«

»Vrlo lako. Pođi s nama.«

»Kamo?«

»U zemlju Glupana.«

Buratino se malko pokoleba.

»Ne, ja sad idem kući.«

»Kako hoćeš, mi te ne ćemo silom vući«, reče lija, »bit će to samo tebi na štetu!«

»Bit će to samo tebi na štetu«, zagunđa mačak.



»Ne shvaćaš«, reče lija.

»Ne shvaćaš«, zagunđa mačak.

»Od tih pet zlatnika bila bi cijela hrpa novaca.«

Buratino stane i zine:

»Lažeš!«

Lija sjedne na rep i oblizne se:

»Odmah ću ti razjasniti. U Zemlji Glupana je čarobno polje — zove se Polje čudesa ... Na tom polju iskopaš jamicu, rečeš triput: Kreks, feks, peks — položiš u jamicu zlatnik, zasipaš zemljom, odozgo posipaš solju, dobro zaliješ i pođeš spavati. Drugog dana izraste iz jamice stabalce, a na njemu mjesto lišća rastu zlatnici. Razumiješ li?«

Buratino skoči:

»Lažeš!«

»Ajdmo Basilio«, reče lija i uvrijeđeno spusti njušku, »kad nam ne vjeruje — ne moramo ...«

»Ne, ne,« poviče Buratino, »vjerujem, vjerujem ... pođimo odmah u Zemlju Glupana.«

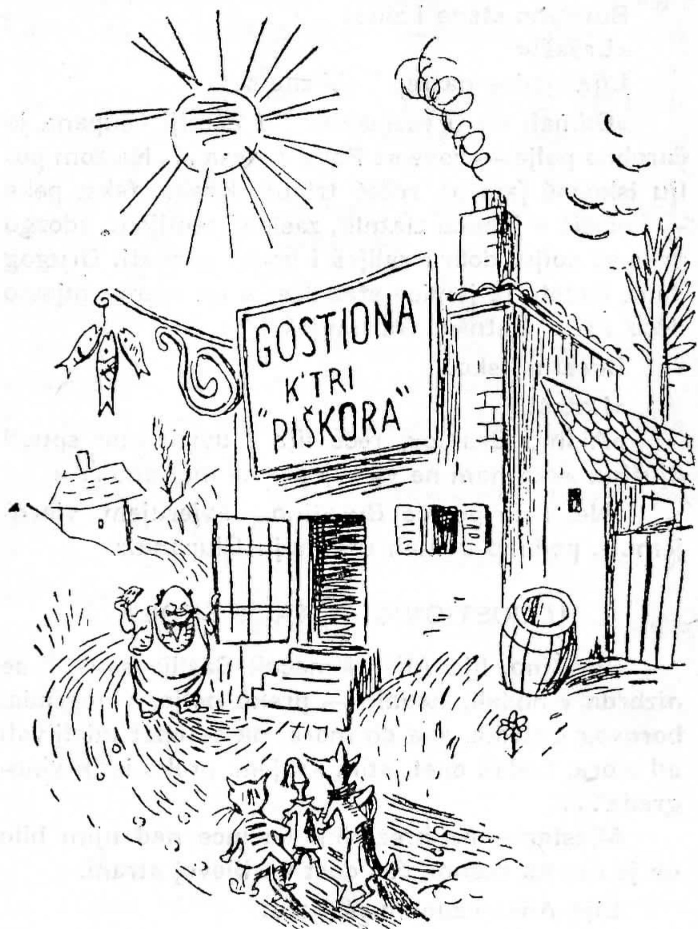
## U GOSTIONICI K TRI PIŠKORA

Buratino, lija Alisa i mačak Basilio spustili se nizbrdo i hodali, hodali — preko polja, vinograda, borovog guštika, sve do mora, pa se opet udaljivali od mora, hodali opet istim krajem, preko istih vinograda ...

Mjestance na brežuljku i sunce nad njim bilo im je čas na desnoj, čas opet na lijevoj strani.

Lija Alisa uzdahnuvši reče:

»Ah, nije tako lako stići u Zemlju Glupana, izderat ćemo noge ...«




Podvečer opaze uz cestu staru kuću s ravnim krovom. Nad ulazom je bila tabla:

*GOSTIONICA K TRI PIŠKORA*

Gostioničar je istrčao ususret gostima, skinuo kapu s gole glave i duboko se klanjajući pozivao unutra.

»Dobro bi došla i suha korica«, reče lija.

»Kad bi nam dali bar koricu kruha«, ponovi mačak.

Ušli su u gostionicu, sjeli kraj ognjišta, gdje se na ražnju i u tavama pekla svakojaka primamljiva jela.

Lija se svaki čas oblizivala. Mačak Basilio položio je šape na stol, brkatu njušku na šape i netremice piljio u pečenke.



»Hej, gostioničaru«, reče važno Buratino, »dajte nam tri korice kruha.«

Gostioničar umalo da nije pao u nesvijest od iznenađenja, što tako uvaženi gosti traže tako malo.

»Veseli, dosjetljivi Buratino šali se s vama«, nasmija se lija.

»On se šali«, zamrmlja mačak.

»Dajte nam tri korice kruha, a k tome — tamo ono divno ispečeno janje«, reče lija, »ondje onu guščicu, pa par golubova ispečenih na ražnju, pa još, molim, jetra...«

»Šest najvećih karasa«, naruči mačak, »i sitne sirove ribe mjesto zakuske.«

Ukratko, uzeli su sve, što je bilo na ognjištu, a Buratinu je ostala samo korica kruha.

Lija Alisa i mačak Basilio pojeli su sve i s kostima. Imali su pune želuce i masne njuške.

»Odmorit ćemo se časak«, reče lija, »a točno o ponoći izlazimo. Ne zaboravite nas probuditi, gostioničaru!«

Lija i mačak zavalili se na dva meka kreveta, zapuhali i zahrkali. Buratino se skvrčio u kutu na ležaju za psa.

Sanjao je o stablu s okruglim zlatnim lišćem... A kad je za njim ispružio ruku...

»Ej, sinjore Buratino, morate ustati, već je ponoć...«

Začu lupanje o vrata. Buratino skoči i protare oči. Kreveti su bili prazni, nije bilo ni mačka ni lije.

Gostioničar mu objašnjavao:

»Vaši uvaženi pratioci izvoljeli su ustati ranije, okrijepili se hladnim mesom i otišli.«



»A nisu mi ostavili nikakve poruke?«

»O da, moram vam isporučiti, sinjore Buratino, da ne gubite ni časka i da požurite cestom prema šumi...«

Buratino pohrli k vratima, ali na pragu je stajao gostioničar s rukama o boku i namignuo:

»A tko će platiti večeru?«

»Joj«, zapiskuta Buratino, »koliko?«

»Točno jedan zlatnik!«

Buratino mu htjede pobjeći kroz noge, ali gostioničar zgrabi ražanj — a čekinjasti brci i vlasi nad ušima postaše kao češalj.

»Plati, lopove, ili ću te nabosti kao kukca!«

Morao je platiti jednim od pet zlatnika. Zlovoljno objesivši nos, napusti Buratino nesretnu krčmu.

Noć je bila tamna — i više — crna kao čađa. Sve je naokolo spavalo. Samo je nad Buratinovom glavom nečujno kružila neka noćna ptica.

Mekim mu je krilom doticala nos ponavljajući:

»Ne vjeruj, ne vjeruj, ne vjeruj!«

Buratino ljutito stane:

»Šta je?«

»Ne vjeruj mačku ni liji.«

»Ta pusti me na miru.«

Pošao je dalje i čuo, kako mu je ptica dovikivala:

»Pazi, na toj su cesti razbojnici.«

## BURATINA NAPADAJU RAZBOJNICI

Na kraju neba pojavilo se zelenkasto svijetlo — izlazio je mjesec.

Sprijeda se ukazala crna šuma.

Buratino krenu brže. Netko je za njim također ubrzao korake.

Stade trčati. Netko se dao za njim tihim skokovima.

Osvrne se.

Proganjala su ga dva razbojnika — preko glave su im bile vreće s izrezanim otvorom za oči.

Jedan, manjeg rasta, razmahivao se nožem, drugi, viši, držao je u ruci pištolj, kojega se cijev širila kao lijevak.

»Aj, aj«, zapišti Buratino i nagne prema crnoj šumi kao zec.

»Stoj, stoj!« vikali su razbojnici.

Buratino se, premda grozno prestrašen, ipak sjeti odmah svojih četiriju zlatnika, metne ih u usta i skrene s ceste k živici ... ali tu ga razbojnici dostignuše ...

»Novac ili život!«

Buratino se pravio, kao da ne razumije, što od njega žele, samo je često, često disao na nos. Razbojnici su ga drmali, jedan mu je prijetio pištoljem, dok je drugi pretraživao džepove.

»Gdje ti je novac?« derao se viši.

»Novac, ništarijo!« siktao manji.

»Rastrgat ćemo te na komade!«

»Odrubit ćemo ti glavu!«

Nato je Buratino tako zadrhtao od straha, da su mu zlatnici zazvonili u ustima.

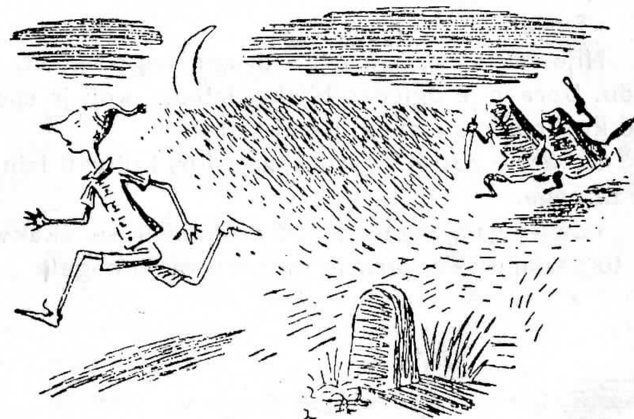
»Gle, gdje drži novac!« povikaše razbojnici. »Drži novac u ustima ...«

Jedan uhvati Buratina za glavu, drugi — za noge. Stali ga njihati. Ali on još čvršće stisne zube.

Razbojnici su ga okrenuli nogama uvis, a glava mu je tukla o zemlju. No ni to nije pomoglo.



Jedan od razbojnika, onaj manji, stao mu otvarati zube širokim nožem. Sad na će mu otvoriti! Buratino se na čas oslobodi — i iz sve snage ugrize ga za ruku ... No pokazalo se, da to nije bila ruka, nego mačja šapa. Razbojnik je divlje jauknuo. Buratino se u taj čas istrgne kao gušter, baci u živicu i ostavivši na trnju komadiće hlača i kaputića pređe na drugu stranu i nagne prema šumi. Na rubu su ga šume



razbojnici opet dostigli. Buratino skoči, uhvati se grane, koja se ljuljala, i popne se na stablo. Razbojnici — za njim. Ali smetale su im vreće na glavama.

Kad se Buratino uzverao na vrh, zanjihao se i preskočio na susjedno stablo. Rajbojnici — za njim.

Ali oba su promašila i pala na zemlju.

Dok su stenjali i trli si izudarana mjesta, Buratino je sišao sa stabla i dao se u bijeg premečući noge tako brzo, da ih se nije ni vidjelo.

U svijetlu mjeseca bacalo je drveće duge sjene. Cijela je šuma bila isprugana ...

Buratino je čas nestajao u sjeni, čas se opet ljeskala njegova kapica u mjesečevu svijetlu.

Tako je došao do jezera. Nad blistavom vodom visio je mjesec kao u kazalištu lutaka.

Buratino krene desno — bara. Lijevo — bara... A za njim su opet zapucketale grančice.

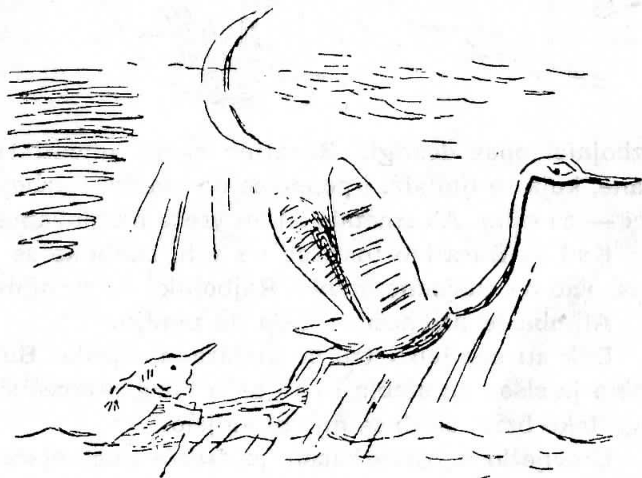
»Drž ga, drž ga!...« Razbojnici su već stizali. Poskakivali su visoko iz mokre trave, da smotre Buratina.

»Tu je!«

Nije mu preostalo ništa drugo, nego skočiti u vodu. Upravo je ugledao bijelog labuda, koji je spavao kraj obale s glavom ispod krila.

Buratino potrči k jezeru, zagnjuri i uhvati labuda za noge.

»Ga — ga«, zagače labud probudivši se, »kakve su to neslane šale, pustite na miru moje noge!«





Raširi ogromna krila i u času, kad su razbojnici već hvatali Buratina za noge, koje su mu stršale iz vode — labud uzleti preko jezera.

Na drugoj obali ispusti Buratino labudove noge, padne, ali odmah skoči opet na noge i po humcima mahovine požuri kroz šaš prema velikom mjesecu — nad brežuljkom.

## RAZBOJNICI VJEŠAJU BURATINA NA STABLO

Buratino je od umora jedva micao nogama, kao muha u jesen na dasci prozora.

Najednom kroz granje lijeske ugleda krasnu livadicu, a u sredini — malu mjesecom obasjanu kućicu sa četiri prozorčića. Na kapcima je bilo naslikano sunce, mjesec i zvijezde.

Naokolo su rasli veliki modri različci.

Puteljci su bili posuti čistim pijeskom. Iz vodoskoka prskao je tanki mlaz vode, a u njem je poskakivala šarena loptica.

Buratino se uspne svima četirima na verandu. Pokuca na vrata. U kućici je bilo tiho. Pokuca jače — možda spavaju unutra odviše tvrdo.

U taj su čas opet razbojnici iskočili iz šume. Preplivali su jezero, voda je sa njih tekla potokom. Kad su ugledali Buratina, manji razbojnik gadno zamauče kao mačak, a viši zaštekće kao lisica.

Buratino je lupao o vrata rukama i nogama.

»Pomozite, pomozite, dobri ljudi...«

Nato se na prozorčiću pojavila kudrava lijepa djevojčica s lijepim prćastim nosićem.

Oči je imala zatvorene.

»Djevojčice, otvorite vrata, progone me razbojnici!«

»Ah, gluposti,« odvrati djevojčica, zijevajući svojim lijepim ustašcima, »spava mi se, ne mogu otvoriti oči . . .«

Podigne ruke, pospano se protegne i nestane s prozorčića.

Buratino je od očaja zabo nos u pijesak i pričinjao se mrtvim.

Razbojnici skočiše na nj.

»Aha, sad si naš! . . .«

Teško je zamisliti, što su sve radili, da primoraju Buratina otvoriti usta. Da nisu u potjeri izgubili nož i pištolj — možda bismo mogli na tom mjestu završiti priču o nesretnom Buratinu.





Konačno su razbojnici odlučili da ga objese naglavce. Svezali mu noge užetom, i za čas je već Buratino visio na hrastovoj grani . . . Razbojnici su sjeli pod hrast, raširili mokre repove i čekali, da mu iz usta ispadnu zlatnici . . .

U zoru se digao vjetar, lišće hrasta zašumjelo. Buratino se ljuljao kao komad drva. Razbojnicima je dozlogrdjelo sjediti na mokrim repovima.

»Visjet ćeš tu lijepo do večeri«, istisnuše zlosutno i podjoše potražiti neko skrovište.

## PLAVOKOSA DJEVOJČICA VRAĆA BURATINU ŽIVOT

Nad granama hrasta, na kojem je visio Buratino, razlilo se jutarnje svijetlo.

Trava je na proplanku postala plava, različci se pokrili kapljicama rose.

Djevojčica s kovrčavom modrom kosom opet se pokazala na prozorčiću, protegla se i širom otvorila lijepe pospane očice.

Ta je djevojčica bila najljepša lutka u kazalištu sinjora Karabasa Barabasa.

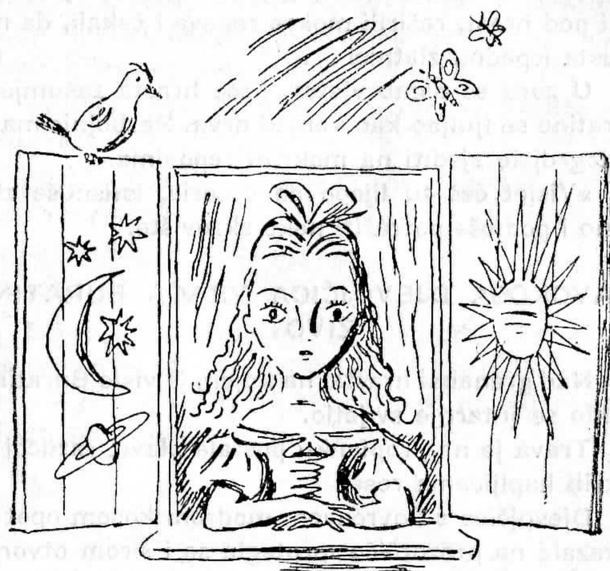
Nije mogla podnijeti grubi postupak svoga gospodara, pa je pobjegla iz kazališta i nastanila se u osamljenoj kućici na proplanku.

Životinje, ptice i neki gmazovi vrlo su je zavoljeli, valjda zato, što je bila fino i dobro odgojena djevojčica.

Životinje su je opskrbljivale svime, što je trebala za život.

Krtica joj donosila hranljivo korijenje.

Miševi — šećer, sir i komadiće kobasica.







Plemeniti pas — pudl Artemon — donosio žemlje.

Svraka je za nju na trgu krala bonbone od čokolade u srebrnim papirićima.

Žabice joj donosile u orahovim ljuskama limunadu.

Jastreb — pečenu divljač.

Krijesnice — jagode i druge šumske plodove.

Leptiri — pelud s cvijeća — mjesto pudra.

Gusjenice su tiskale iz sebe pastu za čišćenje zubi i za mazanje vrata, da ne škripe.

Lastavice su tamanile u blizini doma ose i komarce...

Kad je, dakle, plavokosa djevojčica otvorila oči, odmah je ugledala Buratina, obješenog naglavce.

Prekrila je rukama lice i vrisnula:

»Ah, ah, ah!«

Pod prozorom se pojavio plemeniti pudl Artemon i stresao ušima.

Upravo je bio kod svoje jutarnje toalete.

Kudrava dlaka na prednjem dijelu njegova tijela bila je počešljana, kitica na kraju repa zavezana crnom vrpcom. Na prednjoj nozi imao je srebrn sat.

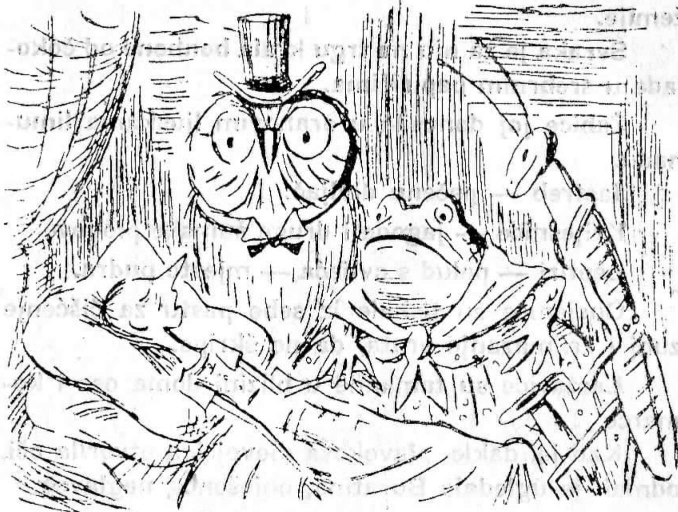
»Evo me!«

Artemon je nagnuo glavu i pokazao bijele zube.

»Pozovi nekoga, Artemone!« reče djevojčica. »Moramo skinuti jadnoga Buratina, odnijeti ga u kuću i pozvati doktora...«

»Evo me!«

Artemon se tako zavrtio od same uslužnosti, da je pijesak letio daleko ispod njegovih stražnjih nogu.



Otrčao je k mravinjaku, lajanjem probudio čitavo njegovo stanovništvo i odmah poslao četiri stotine mravi, da pregrizu uže, na kojem je visio Buratino.

Četiri stotine ozbiljnih mravi krenulo je, jedan za drugim, uskim puteljkom, uspuzalo na hrast i pregrizlo uže.

Artemon je prednjim nogama dočekao Buratina u padu i odnio ga kući.

Položio je Buratina u krevet, što je brže mogao požurio u šumski guštik i odavle brzo doveo glasovitog doktora Sovu, bolničarku Žabu i pučkog vidara Bogomoljku, koji je bio nalik na suhu grančicu.

Sova je prislonila uho na Buratinova prsa.



»Pacijent je više mrtav nego živ«, zašapta i okrene glavu natrag za sto i osamdeset stupnjeva.

Žaba je dugo trla Buratina vlažnom rukom. Razmišljajući gledala je izbuljenim očima istovremeno različnim pravcima.

Pa prošapta svojim velikim ustima:

»Pacijent je više živ nego mrtav . . .«

Pučki vidar Bogomoljka opipa Buratina rukama suhim kao trava:

»Jedno od dvoga«, prošapće, »ili je pacijent živ, ili je već umro. Ako je živ — ili će ostati na životu, ili ne će ostati na životu. Ako je mrtav — ili ga se može uskrisiti, ili ga se ne može uskrisiti!«

»To je šššššarlatanstvo«, reče Sova, zamaše mekim krilima i odleti na mračni tavan.

Žabi su od srdžbe iskočile sve bradavice.

»Kakvo odurrrno neznanje!« zakreketala je i plješčući svojim trbuhom odskakutala u tamni podrum.

Vidar Bogomoljka za svaki se slučaj pretvorio u suhu grančicu i ispao kroz prozor.

Djevojčica je zapljeskala svojim lijepim ručicama.

»Čime, dakle, da ga liječim, građani?«

»Kapljicama«, zakrekeće Žaba iz podruma.

»Kapljicama!« prezirno se nasmije Sova na tavanu.

»Kapljicama ili također i bez kapljica«, zadreči pod prozorom Bogomoljka.

Nato je poderani, izudarani, nesretni Buratino zastenjao:

»Ne trebam nikakvih kapljica, dobro mi je već.«

Plavokosa se djevojčica brižljivo nagne:

»Buratino, molim te, zatvori oči, stisni nos i pij!«

»Ne ću, ne ću, ne ću ...«

»Dat ću ti komadić šećera ...«

I odmah se na pokrivaču kreveta našao bijeli miš s komadićem šećera.

»Dobit ćeš ga, ako me poslušaš«, reče djevojčica.

»Samo šećerrr mi dajte ...«

»Ali shvati, da možeš umrijeti, ako ne ispiješ kapljice ...«

»Radije ću umrijeti nego piti kapljice ...«

Tada je djevojčica rekla strogo, čvrstim glasom:

»Stisni nos i gledaj u strop! ... Jedan, dva, tri!«

Ulila kapljice Buratinu u usta, dala mu odmah komadić šećera i poljubila ga.

»Gotovo! ...«

Plemeniti Artemon, koji je volio sretan svršetak, zgrabio je zubima svoj rep i vrtio se pod prozorom kao vihor s tisuću nogu, tisuću duša i tisuću blistavih očiju.

## PLAVOKOSA DJEVOJČICA ŽELI BURATINA ODGAJATI

Drugog dana probudio se Buratino zdrav i veseo, kao da ništa nije bilo.

Plavokosa djevojčica čekala ga u vrtu za malim stolom prostrtim posuđem za djevojčice.

Njeno lišće bilo je svježe umiveno, na prćastom nosiću i na obraščićima bio je cvjetni prašak.

Čekajući Buratina ljutito je tjerala dosadne leptire.

»Ako vas, uistinu ...«





Pogledala je drvenog momčića od glave do pete i namrštila se. Naredila mu da sjedne za stol i u malene šalice nalila kakao.

Buratino je sjeo k stolu s prekrštenim podvučenim nogama. Bademove kolačiće strpao je odjednom u usta, a da nije zalogaj ni prožvakao.

U čašu s ukuhanim voćem posizao je ravno rukama i slasno oblizivao prste. Kad se djevojčica okrenula, da baci nekoliko mrvica staroj kukavici, dohvati kanticu i ispije sav kakao.

U strahu,da ne bude zatečen kod čina, polije kakaom i stolnjak.

Tada mu djevojčica reče strogo:

»Izvucite noge ispod sebe i spustite ih pod stol. Ne jedite rukama, za to su žlice i vilice!«

Rasrđena, nekoliko je puta uskliknula:

»Recite mi, molim vas, tko vas odgaja?«

»Nekad otac Karlo, ali većinom nitko.«

»Onda ću se ja starati za vaš odgoj, budite bez brige!«

Sad imaš, mislio je Buratino.

Po travi oko kućice natjeravao je pudl Artemon male ptičice. Kad su sjele na stablo, Artemon je zabacivao glavu, poskakivao, lajao i cvilio.

Taj bar može natjeravati ptičice, mislio je Buratino zavidno.

Od pristojnog sjedjenja za stolom trnulo mu već čitavo tijelo.

Konačno se mučni doručak svršio. Djevojčica mu naložila, da otare kakao s nosa.



Poravnala je nabore i vrpce na svojoj haljinici, uzela Buratina za ruku i povela ga u kuću — da ga odgaja.

A dotle je veseli pudl Artemon trčao po travi i lajao, ptičice ga se uopće nisu bojale i veselo su cvrkutale, vjetrić se veselo igrao krošnjama drveća.

»Skinite te krpe, dobit ćete pristojan kaputić i hlače«, reče djevojčica.

Četiri krojača — sam majstor, mrzovoljni rak Šaptalo, pa pepeljasti Djetao s kukmicom, veliki kukac Rogač i miš Lisetta — šivali su lijepo dječačko odijelo od starih haljinica djevojčice. Šaptalo je rezao, Djetao kljunom pravio rupe i šio, Rogač stražnjim nogama motao niti, a Lisetta ih pregrizala.

Buratino se stidio metnuti na se prekrojene ženske haljine. Ali morao se presvući. Zavrnuvši nosom sakrio je u džep novoga kaputića svoja četiri zlatnika.

»Sad sjednite i menite ruke pred sebe! Ne grbite se«, reče djevojčica i uzme komad krede. »Računat ćemo . . .«

»U džepu imate dvije jabuke.«

Buratino odmah usklikne:

»Lažete, ni jedne!«

»Velim,« strpljivo je produžila djevojčica, »uzmimo, da imate u džepu dvije jabuke. Netko vam uzme jednu jabuku. Koliko vam jabuka ostane?«

»Dvije!«

»Razmislite dobro!«

Buratino se namršti — tako je naporno razmišljao.

»Dvije . . .«

»Kako to?«

»Ja nikome ne bih dao jabuke, radije bih se s njim potukao.«

»Vi nemate dara za matematiku«, reče djevojčica ogorčeno. »Imat ćemo pravopis.«

Podigne k stropu svoje lijepe očice.

»Pišite: Ruža je pala na Azorovu šapicu — jeste li gotovi?«

Mi već znamo, da Buratino nikad nije vidio ni pera ni tinte.

Kad je djevojčica rekla: Pišite, turio je u tintarnicu svoj nos i grozno se prestrašio, kad je s nosa kapnula na papir packa tinte.

Djevojčica je zalomila rukama, i na oči joj izbile suze.

»Vi gadni derane, morate biti kažnjeni!«

Prišla je k prozoru:

»Artemone, odvedi Buratina u tamnu komoru!«

Plemeniti Artemon pojavio se na vratima pokazujući bijele zube. Dohvatio Buratina za kaput i natraške ga vukao u komoricu, gdje su po kutovima u paučini visjeli veliki pauci. Zatvorio ga tamo, zarežao, da ga dobro zastraši, i opet se dao za pticama.

Djevojčica se bacila na posteljicu od čipki i plakala, što je morala tako okrutno postupati s drvenim dječačićem. Ali kad se već jednom dala na odgajanje, nije mogla zastati na pol puta.

Buratino je gunđao u tamnoj komorici:

»Glupa djevojčica! ... Želi biti odgojiteljica, pomislite. . . . A sama ima porculansku glavu i tijelo nadjeveno vatom ...«



U komorici se čulo slabo škripanje, kao da netko škripa sitnim zubićima.

»Slušaj, slušaj ...«

Podigao je nos uprljan tintom i u tami raspoznao šišmiša, koji je naglavce visio sa stropa.

»Što hoćeš?«

»Pričekaj noć, Buratino!«

»Tiho, tiho,« šuštali su po kutovima pauci, »ne kvarite nam mreže, ne plašite nam mušica ...«



Buratino je sjeo na razbiti lonac i podupro lice. Bio je već u gorem položaju, ali ljutila ga ta nepravednost.

»Zar se tako odgajaju djeca? ... Pa to je mučenje, a ne odgoj ... Tako se ne sjedi, i tako se ne

jede . . . Dječak još nije prošao ni abecedarku, a već traže od njega da piše tintom . . . A pas, taj može naganjati ptičice — za njega ne vrijedi odgoj . . .«

Šišmiš je opet zapiskutao:

»Pričekaj noć, Buratino, odvest ću te u Zemlju Glupana, tamo te čekaju prijatelji — mačak i lija, sreća i radost. Samo pričekaj noć!«

## BURATINO DOLAZI U ZEMLJU GLUPANA

Plavokosa djevojčica pristupila je k vratima komorice:

»Buratino, prijatelju, kajete li se zbog svojih postupaka?«

»Zašto da se kajem? Ne ćete to dočekati!«

»Onda morate sjediti u komorici do jutra.«

Djevojčica je gorko uzdahnula i otišla.

Nastala je noć. Na stropu je zahihotala sova. Žaba je izašla iz podruma, da bi plazila potrbuške po odblijescima mjeseca u lokvama.

Djevojčica je legla na čipkastu posteljicu i dugo gorko jecala, prije nego je usnula.

Artemon je turio njušku pod rep i spavao pred vratima njezine sobe.

Sat je u kućici odbio ponoć.

Šišmiš je sletio sa stropa.

»Vrijeme je, Buratino, bježi,« zapiskutao mu u uho, »u uglu komorice nalazi se štakorov hodnik — ispod poda . . . Čekam te na proplanku.«

Izletio je kroz prozorčić. Buratino pohrli u ugao komorice zapličući se u paučinu. Pauci su za njim ljutito prskali.



Kroz štakorov rov dospio je ispod poda. Rov je bio sve uži, Buratino je u nj jedva stao . . . I najednom poleti naglavce.

Malo da nije pao u mišolovku. Skočio je na rep zmiji, koja se upravo napila mlijeka — iz vrča u smočnici, i kroz mačju rupu iskočio na livadu. Nad različcima nečujno je polijetao šišmiš.

»Za mnom, Buratino, u Zemlju Glupana!«

Šišmiš nema repa, zato ne leti ravno kao ptica, nego gore i dolje — na opnenim krilima, gore i dolje, kao vražić. Usta ima stalno otvorena, da bi, ne gubeći vrijeme, mogao usput loviti i gutati žive komarce i noćne leptiriće.

Buratino je trčao za njim do vrata u travi, mokre kapljice šibale su ga po licu.

Najednom šišmiš uzleti prema okruglom mjesecu i odavle nekome dovikne:

»Doveo sam ga!«

Buratino je u taj čas poletio strmoglavce s oštre padine. Kotrljao se, kotrljao, dok nije pao u čičak.

Izgreben, s punim ustima pijeska, sjeo je razrogačenih očiju.

»Oh, ti! . . .«

Pred njim je stajao mačak Basilio i lija Alisa.

»Junački, odvažni Buratino, sigurno si pao s mjeseca«, reče lija.

»Čudim se, da je ostao živ«, mračno reče mačak.

Buratino se veselio, što je sastao stare znance, premda mu je bilo sumnjivo, što mačak ima krpom povezanu desnu šapu, a lija zablaćen čitav rep.

»U svakom zlu ima dobra«, reče lija, »tako si bar dospio u Zemlju Glupana . . .«



Pokazala je šapom na trošni most preko isušenog potoka. Na drugoj strani potoka vidjele su se, među gomilom smeća, na pol porušene kućice, bijedno drveće s okljaštrenim granama i zvonici, što su se raspadali na sve strane.

»U tom se gradu prodaju glasoviti kaputi sa zečjom dlakom za oca Karla,« tumačila je lija oblizujući se, »a i abecedarke s bojadisanim slikama. Oh, a kako se slatki kolači tamo prodaju, i šećerni pjetlići na štapićima. Da nisi možda izgubio svoj novac, divni Buratino?«



Lija Alisa pomogla mu uspraviti se. Naslinila je šapu, očistila mu kaputić i povela ga preko trulog mosta.

Mačak Basilio zlovoljno je šepao za njima.

Bila je već ponoć, ali u Gradu Glupana nitko nije spavao.

Po krivudavoj blatnoj ulici skitali se mršavi očupani psi i zijevali od gladi:

»A-a-a! . . .«

Koze s oderanom dlakom na bokovima griskale su prašnu travu kraj puta, trzajući ostatkom repa.

»B'j-e-e-e-e-- da! . . .«

Spuštene glave stajala je tu krava, kojoj bi se moglo izbrojiti rebra pod kožom.

»Muuučenje«, ponavljala je turobno.

Na hrpama smeća sjedili su očerupani vrapci, nisu uzlijetali ni kad im se pod nogama odranjala zemlja.

Zanoseći ustran klatile se izgladnjele kokoši s operušanim repovima.

Zato su na raskrsnicama stajali spremni goropadni buldozi u trorogim šeširima i s bodljikavim ogrlicama na vratu.

Vikali su na gladne i iznemogle stanovnike:

»Prolazite! Drž'te se desssno! Ne zakrčujte put! . . .«

Lija je vukla Buratina dalje ulicama. Ugledali su site mačke sa zlatnim naočarima, koji su se šetali po mjesečini ruku o ruku s mačkama u kapicama.

Šetao je tuda i tusti Lisac — gubernator toga grada, s njuškom važno uzdignutom, a s njime — lukava lija s cvijetom maćuhice u ruci.

Lija Alisa prošapće:

»To se šeću oni, koji su zasadili novac na Polju čudesa... Danas je posljednja noć, kad treba saditi. Ujutro ćeš zgrnuti hrpu novaca i kupit ćeš, štogod zaželiš... Požuri!...«

Lija i mačak doveli su Buratina na smetište, gdje su se valjali razbiti lonci, rastrgane papuče, probušene kaljače i svakojake krpe... Nadvikujući jedan drugoga naređivali su:

»Iskopaj jamicu!«

»Položi zlatnike!«

»Pospi solju!«

»Zahvati iz lokve i dobro zalij!«

»I ne zaboravi reći kreks, feks, peks!...«

Buratino se počeše po nosu uprljanom od tinte.

»Ali vi, ipak, odmaknite malo dalje!«

»Bože moj, ta ne ćemo valjda gledati, kamo ćeš zasaditi svoje zlatnike«, reče lija.

»Sačuvaj bože«, reče mačak.

Odmakli su komadić i sakrili se za hrpom smeća.

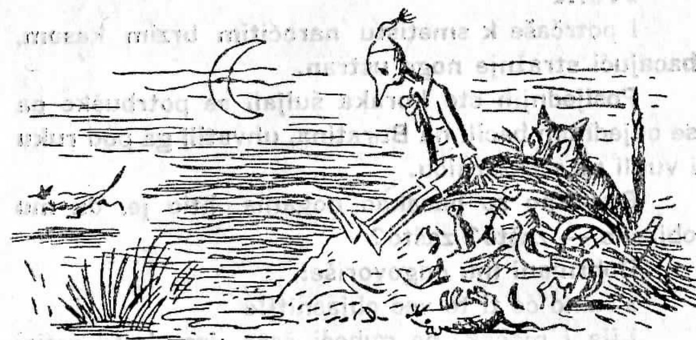
Buratino iskopa jamicu. Prošapće triput: kreks, feks, peks, položi u jamicu četiri zlatnika, zaspe ih, iz džepa izvadi malo soli i pospe odozgo. Iz lokve zahvati šaku vode i polije.

Zatim je sjeo i čekao, da iziđe stablo...

## BULDOZI HVATAJU BURATINA I NE DOZVOLJAVAJU MU REĆI NI RIJEČI DA SE OPRAVDA

Lija Alisa mislila je, da će Buratino poći spavati, ali on je neprestano čekao na smetištu s nosom strpljivo uperenim na jamicu.





Tada je Alisa naredila mačku, da ostane na straži, a sama je otrčala do najbliže stražarnice.

Tamo je u začađenoj prostoriji, za stolom zamrljanim od tinte, bučno hrkao dežurni buldog.

Lija mu reče najuljudnijim glasom:

»Gospodine stražaru, ne biste li mogli zadržati jednu skitnicu i zločinca? Strašna opasnost prijeti svim bogatim i uvaženim građanima ovoga grada.«

Dežurni je buldog iza sna tako zalajao, da se pod lijom od straha pojavila odmah lokvica.

»Vrrr! Ham!«

Lija je objasnila, da se opasni zločinac — Buratino — nalazi na smetištu.

Buldog, neprestano još režeći, pozvoni. Upala su dva policijska psa — dobrmani, koji nikad nisu spavali, nikome nisu vjerovali pa su i jedan drugoga sumnjičili za zločinačke pomisli.

Buldog im zapovjedi, da dovedu opasnog zločinca u stražarnicu živa ili mrtva.

Policijski psi odvratiše kratko:

»Vaf!«

I potrčaše k smetištu naročitim brzim kasom, bacajući stražnje noge ustran.

Posljednjih sto koraka šuljali se potrbuške pa se odjednom bacili na Buratina, uhvatili ga pod ruku i vukli na stražarnicu.

Buratino se bacakao nogama, htio je, da mu objasne — zašto? zašto?

Dobrmani mu odgovoriše:

»Tamo će ti to već objasniti!«

Lija i mačak, ne gubeći časa, izgreboše četiri zlatnika. Lija je dijelila novac tako vješto, da je mačku dopao jedan zlatnik, a njoj tri.

Mačak joj bez riječi zabode pandže u lice.

Lija ga čvrsto obuhvati šapama. Za čas su se valjali u klupku na smetištu. Mačja i lisičja dlaka polijetala je u čitavim čupercima na mjesečini.

Kad su si međusobno oderali bokove, razdijelili su zlatnike na jednake dijelove i još iste noći nestali iz grada.

Dobrmani su međutim doveli Buratina u stražarnicu. Buldog se digao od stola i sam mu pretražio džepove.





Kad nije našao ništa osim komadića šećera i mrvica bademovog kolača, zapuhao je krvožedno na Buratina:

»Učinio si tri prestupka, nitkove: nemaš doma, legitimacije, ni posla. Odvedite ga iz grada i utopite u bari!«

Dobrmani odvratiše:

»Vaf!«

Buratino pokuša pričati o ocu Karlu i o svojim pustolovinama. No sve je bilo uzalud. Dobrmani ga pograbiše, brzo ga odvedoše iza grada i baciše ga s mosta u duboku prljavu baru, punu žabica, pijavica i jajašca vodoljuba.

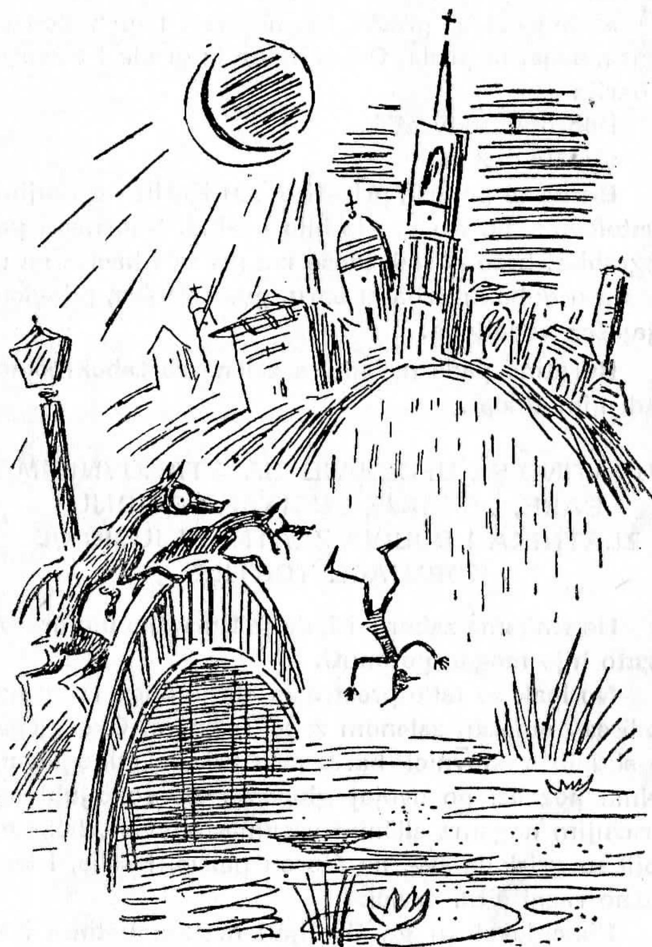
Buratino pade u vodu, a zelena se žabokrečina nad njim sklopi.

## BURATINO SE UPOZNAJE SA STANOVNICIMA BARE, DOZNAJE GUBITAK ČETIRIJU ZLATNIKA I DOBIVA ZLATNI KLJUČIĆ OD KORNJAČE TORTILE

Ne smijemo zaboraviti, da je Buratino bio drven i zato nije mogao potonuti.

No ipak se tako prestrašio, da je dugo ležao na vodi sav omotan zelenom žabokrečinom. Oko njega se skupili stanovnici bare: crni brkati punoglavci, svima poznati po svojoj gluposti, pa vodoljubi sa stražnjim nogama sličnim veslima, pijavice, ličinke, koje su griskale sve, na što su naišle, i sebe, i konačno razni sitni crvići.

Punoglavci su ga škakljali drskim ustima i s užitkom žvakali kićanku na kapici. Pijavice su ušle u džep kaputa.



Jedan mu se vodoljub nekoliko puta popeo na nos, što je stršio visoko iz vode, i odavle se spuštao u vodu kao lastavica.

Sitni su se crvići vrtjeli i strpljivo micali dlačicama, koje im zamjenjuju ruke i noge, nastojeći uloviti nešto za jelo, ali su sami padali kao žrtva ličinaka vodoljuba.

Buratinu je to konačno dosadilo, pa je trgnuo petama u vodi.

»Nosite se! Nisam krepana mačka!«

Stanovnici se bare raštrkali na sve strane. Buratino se okrenuo na trbuh i zaplivao.

Na okruglom lišću lopoča sjedile su na mjesečini žabice s velikim ustima i izbuljenim očima i gledale Buratina.

»Kakva to sepija pliva?« zakreketa jedna.

»Nos ima kao čaplja«, zakreketa druga.

»To je morska žabica«, zakreketa treća.

Buratino se, da bi otpočinuo, uzvere na veliki list lopoča.

Sjede na nj, čvrsto obuhvati koljena i cvokočući zubima reče:

»Svi dječaci i djevojčice napili se mlijeka, spavaju u toplim posteljicama, samo ja tu sjedim na mokrom listu ... Dajte mi da nešto jedem, žabice.«

Žabice su, kako znamo, vrlo hladne krvi. Ali prevario bi se, tko bi mislio, da nemaju srca. Čim je Buratino počeo pričati, cvokočući zubima, o svojim nesretnim pustolovinama, žabice su jedna za drugom odskočile, trznule zadnjim nogama i zaronile na dno bare.

Donijele su odavle jednog mrtvog kukca, krilašce libele, komadić mulja, zrnce račje ikre i nekoliko gnjilih korjenčića.

Sve te poslastice položile su pred Buratina, na što su opet skočile na lišće lopoča i sjele kao okamenjene, dignuvši glavu s velikim ustima i izbuljenim očima.

Buratino je pomirisao i okusio žablje poslastice.

»Ne ide mi to niz grlo,« reče, »gadi mi se to...«

Nato su žabice opet — sve odjednom — skočile u vodu.

Zelena se žabokrečina na površini bare zaljuljala i pojavila se velika strašna zmijska glava. Plivala je k listu, gdje je sjedio Buratino.





Pred tim strašilom digla se i kićanka na kapici. Malo da nije pao od straha u vodu.

Ali to nije bila zmija. Bila je to posve neškodljiva, stara kornjača Tortila s poluslijepim očima.

»Ah, ti glupi, lakovjerni dječače s kratkom pameti«, reče Tortila, »morao si sjediti kod kuće i marljivo učiti. Zar ti je trebalo Zemlje Glupana?«

»Kad sam htio nabaviti više zlatnika za oca Karla... Ja sam vrlo dobar i rrrazuman dječak...«

»Tvoj novac ukrali su mačak i lija«, reče kornjača. »Prolazili su kraj bare, zaustavili se tu, da se napiju. Tako sam čula, kako su se hvalisali, da su iskopali tvoj novac i na koncu se za nj potukli... Oh, ti glupi, lakovjerni glupančiću s kratkom pameti...«

»Grditi me ne moraš,« mrmljao je Buratino, »radije mi pomogni... Što da sada radim? Joj, joj, joj... Kako da se vratim ocu Karlu? Aj, aj, aj...«

Trljao je šakama oči i jecao tako žalosno, da su žabice odmah uzdahnule, sve odjednom:

»Uh — uh... Tortilo, pomozi čovjeku!«

Kornjača je dugo gledala u mjesec, nečega se sjećala.

»Jednom sam pomogla nekom čovjeku, a on je od moje bakice i moga djedice načinio koštane češljeve«, reče. I opet je dugo gledala u mjesec. »No dobro, sjedi tu, čovječuljku, spustit ću se na dno — možda nađem tamo stvarčicu, koja će biti za tebe.«

Uvukla je svoju zmijsku glavu i pomalo se spuštala pod vodu.

Žabice su šaptale:

»Kornjača Tortila znade velike tajne!«

Prošlo je mnogo, mnogo vremena. Mjesec je već zalazio za brežuljak... Zelena se žabokrečina ponovno rastvorila i pojavila se kornjača s malim zlatnim ključićem u ustima.

Položila ga na list do Buratinovih nogu.



»Glupi, lakovjerni, glupančiću s kratkom pameti«, reče Tortila. »Ne grizi se, što su ti lija i mačak ukrali zlatnike. Dajem ti taj ključić. Pao je na dno bare čovjeku s bradom tako dugom, da ju je turao u džep, kako mu se ne bi zaplitala pod noge. Oh, kako me molio, da mu potražim na dnu taj ključić.« Tortila je uzdahnula, zašutjela i opet uzdahnula tako, da su se iz vode dizali mjehurići.



»Ali nisam mu pomogla, bila sam tada vrlo ljuta na ljude radi svoje bakice i svoga djedice, od kojih su načinili koštane češljeve. Bradati je čovjek mnogo pričao o tom ključiću, ali ja sam sve zaboravila. Znam samo, da se njime mogu otvoriti nekakva vrata i da to donosi sreću...«

Buratinu je zalupalo srce i planule oči. Začas je zaboravio na svoju nesreću. Izvukao je iz džepa kaputa pijavicu, metnuo tamo ključić, uljudno zahvalio kornjači Tortili i žabicama, skočio u vodu i zaplivao prema obali. Kad se kao crna sjena pojavio na rubu obale, žabice su mu dovikivale:

»Buratino, ne izgubi ključić!«

## BURATINO BJEŽI IZ ZEMLJE GLUPANA I SASTAJE SE S DRUGOM U NEVOLJI

Kornjača Tortila nije mu pokazala put iz Zemlje Glupana.

Buratino je pošao, kud su ga oči vodile. Nad crnim stablima treptale su zvijezde. Nad cestom su stršale stijene. U klancu je ležao oblak magle.

Najednom se pred Buratinom pomakao sivi humak. Odmah zatim čuo se pasji lavež.

Buratino se stisnuo uza stijenu. Oko njega ganjala se, bjesomučno dahćući, dva policijska psa iz grada Glupana.

Sivi humak nagnu u stranu — buldozi za njim.

Kad su dahtanje i lavež bili već daleko, Buratino se dao u tako brzi bijeg, da su zvijezde samo plivale nad crnim granjem.

Najednom je sivi humak opet pretrčao preko ceste.



Buratino je sad vidio, da je to — zec, na kome sjedi, držeći se za uši, mali blijedi čovječuljak.

S obronka se kotrljali kamenčići, buldozi su pretrčali preko ceste odmah za zecom, i opet je sve utihnulo.

Buratino je trčao tako brzo, da su se zvijezde sada kao mahnite nosile crnom plohom.

Sivi zec pretrčao je preko ceste po treći put. Sitni čovječuljak zapeo je glavom o granje, spao je sa zečjeg hrpta i pao Buratinu ravno pred noge.

»Rrr-haf! Drž ga!« projurili su odmah za zecom policijski buldozi: njihove su oči bile tako zalivene bijesom, da nisu opazili ni Buratina ni blijedog čovječuljka.

»Zbogom, Malvino, zbogom zauvijek,« plačljivim je glasom zajecao čovječuljak.

Buratino se sagnuo i iznenađen vidio, da je to Pierot u bijeloj haljini s dugim rukavima.

Ležao je naglavce u jarku i očito se držao mrtvim, budući da se zagonetnim riječima: Zbogom, Malvino, zbogom zauvijek, oprostio sa životom.

Buratino ga stao vući za noge, ali Pierot se nije ni maknuo. Tada Buratino potraži pijavicu, koja mu je ostala u džepu, i položi je na nos nepomičnom čovječuljku.

Pijavica nije dugo razmišljala i pripila se uz nos. Pierot je odmah sjeo, stresao glavom, otrgao pijavicu i zastenjao:

»Ah, čini se, da još živim!«

Buratino ga primi za lice, bijelo kao prašak za zube, ljubio ga i propitkivao:

»Kako si dospio ovamo? Zašto si jahao na sivom zecu?«

»Buratino, Buratino,« odvrati Pierot plašljivo se ogledajući, »brzo me sakrij! ... Jer psi nisu gonili sivog zeca, gonili su mene! ... Sinjor Karabas Barabas progoni me danju i noću. Najmio je u Gradu Glupana policijske pse i prisegao, da će me se dokopati živa ili mrtva.«

U daljini su opet zalajali psi. Buratino zgrabi Pierota za rukav i povuče ga u grm mimoze, prekrite cvjetovima u obliku žutih mirisnih kuglica.

Sakriven tamo, stao je Pierot ispod glasa pričati:

»Zamisli, Buratino, jedne noći šumio je vjetar i kiša je lijevala kao iz kabla...«

## PIEROT PRIČA, KAKO JE NA ZECU DOSPIO U ZEMLJU GLUPANA

»Zamisli, Buratino, jedne noći šumio je vjetar i kiša je lijevala kao iz kabla. Sinjor Karabas Barabas sjedio je kraj ognjišta i pušio lulu. Sve su lutke već spavale. Samo ja nisam spavao. Mislio sam na plavokosu djevojčicu...«

»Imao si na koga i misliti«, prekine ga Buratino. »Jučer navečer pobjegao sam od te djevojčice — iz komorice s paucima...«

»Kako? Ti si vidio plavokosu djevojčicu? Ti si vidio moju Malvinu?«

»Ali sad je više ne želim vidjeti...«

Pierot skoči lomeći rukama.

»Povedi me k njoj... Pomogneš li mi naći Malvinu, odat ću ti tajnu zlatnog ključića...«



»Kako?« poviče veselo Buratino, »ti znaš tajnu zlatnog ključića?«

»Znam, gdje ključić leži, kako se može do njega doći, znam, da se njime mogu otvoriti jedna vrata... Čuo sam čitavu tajnu, i zato me sinjor Karabas Barabas goni s policijskim psima...«

Buratino je silno želio, da se odmah pohvali, kako mu je tajanstveni ključić u džepu. Da to ne izlane, strgne kapicu s glave i začepi njome usta.

Pierot je moljakao, da ga odvede k Malvini.

Buratino objasni rukama tom glupančiću, da je sada mrak i opasno, ali čim se razdani, da će požuriti k djevojci.

Prisilivši Pierota da se opet sakrije u grm mimoze, reče Buratino tepajući, jer je imao usta zapušena kapicom:

»Pličaj...«

»Dakle, jedne je noći šumio vjetar...«

»O tom si već pličao...«

»Dakle,« produži Pierot, »ja ne spavam, razumiješ li, i najednom čujem: na prozor netko čvrsto lupa... Sinjor Karabas Barabas zagunđa: »Koga to vrag nosi za takvog pasjeg vremena?«

»To sam ja — Duremar,« odvrati glas za prozorom, »prodavač ljekovitih pijavica. Pustite me da se osušim kraj vatre.«

A ja sam, znaš, tako zaželio, da vidim, kako izgledaju prodavači ljekovitih pijavica. Oprezno sam odgrnuo okrajak zavjese i pružio glavu u sobu. I — gledam:

Sinjor Karabas Barabas podigao se s naslonjača, stao je kao obično na bradu, opsovao i otvorio vrata.

Ušao je dugi posve prokisao čovjek sa sitnim licem, ali zato naboranim kao smrčak. Na sebi je imao stari zeleni ogrtač, za pasom mu se njihala kliješta, sjekirica i badalj. U ruci je držao limenu posudicu i vrećicu.

»Ako vas boli trbuh,« reče klanjajući se, kao da je u pasu prepolovljen, »ako imate jaku glavobolju ili vam šumi u ušima, mogu vam metnuti za uši pol tuceta glasovitih pijavica.«

Sinjor Karabas Barabas zagunđa:

»Do đavola, kakve pijavice! Kraj vatre se možete sušiti, koliko vas volja.«

Duremar se postavio leđima k ognjištu.

Odmah se stala dizati s njegovog zelenog ogrtača para, i osjetila se vlaga.

»Loše idu poslovi s pijavicama,« počne iznova, »za komadić hladne svinjetine i čašu vina spreman sam vam na bedro metnuti tuce najljepših pijavica, a ako imate trganje u kostima...«

»Do đavola, kakve pijavice!« povikne Karabas Barabas. »Jedite svinjetinu i napijte se vina!«

Duremar se dao na svinjetinu, pri čemu mu se lice stezalo i rastezalo kao guma. Kad se najeo i napio, zamolio je prstovet duhana.

»Sinjore, sit sam i ogrijao sam se«, reče. »Da vam se odužim za vašu gostoljubivost, odat ću vam tajnu!«

Sinjor Karabas Barabas zadimi i odvrati:

»Na svijetu je samo jedna tajna, koju bih želio znati. Na sve ostale fućkam.«

»Sinjore,« reče opet Duremar, »znam veliku tajnu, koju mi je povjerila kornjača Tortila.«





Kod tih riječi Karabas Barabas iskolači oči, skoči, stane na bradu, poleti ravno na prestrašenog Duremara, zavali se na nj i zariče kao bik:

»Mili Duremare, dragi Duremare, govori, govori brzo, što ti je povjerila kornjača Tortila!«

Nato mu je Duremar ispričao ovaj događaj:

»Lovio sam pijavice u nekoj blatnoj bari nedaleko Grada Glupana. Za četiri novčića na dan najmio sam nekog siromaška, koji se svlačio, ulazio u baru do vrata i stajao tamo tako dugo, dok se na njegovo golo tijelo nisu pripile pijavice.

Zatim je izlazio na obalu, ja sam s njega skidao pijavice, na što sam ga opet slao u vodu.

Kad sam na taj način nalovio priličnu količinu, najednom se iz vode pomolila zmijska glava.





— Čuj, Duremare — reče glava — ti si prestrašio čitavo stanovništvo naše lijepe bare, kaljaš nam vodu i ne daš nam ni probaviti doručak... Kad ćeš već prestati s tim svojim sramotnim poslom?

Vidio sam, da je to obična kornjača, i odgovorio sam joj hrabro:

»Kad ulovim sve pijavice u vašoj prljavoj bari...«

— Spremna sam ti platiti, Duremare, da pustiš našu baru u miru i da više ne dolaziš ovamo! —

Nato sam se stao kornjači smijati:

— Ah, ti stari plivajući sanduče, glupa tetko Tortila, čime bi mi ti mogla platiti? Možda svojim koštanim pokrovčićem, pod koji skrivaš noge i glavu... da prodam tvoj pokrovčić za češljiće...

Kornjača je pozelenjela od jeda i rekla mi:

— Na dnu bare leži čarobni ključić... Znam jednog čovjeka, koji bi sve dao, samo da dođe do toga ključića...

Duremar još nije ni dovršio, kad Karabas Barabas zakuka u sav glas:

»Taj čovjek sam ja! ja! ja! Mili Duremare, zašto nisi primio od kornjače ključić?«

»Što još ne,« odvrati Duremar i namršti lice, da je sada bilo nalik na kuhana smrčka. »Što još! — zamijeniti najljepše pijavice za nekakav ključić... Ukratko, posvadio sam se s kornjačom, a ona, dignuvši iz vode nogu, reče:

— Prisižem, da ni ti, ni itko drugi ne će dobiti čarobni ključić. Prisižem, da će ga dobiti samo onaj čovjek, koji ponuka čitavo stanovništvo bare, da me za to moli...

S ispruženom nogom uronila je kornjača u vodu.

— Ne smijemo gubiti ni časa i moramo hitro u Zemlju Glupana! — poviče Karabas Barabas, brzo gurne kraj brade u džep i uzme kapu i svjetiljku. — Sjest ću na obalu bare. Učtivo ću se osmjehivati. Molit ću žabice, punoglavce, vodoljube da zamole kornjaču ... Obećat ću im pola miliona najvećih muha. Jecat ću kao jednooka krava, uzdisati kao bolesna kokoš, plakati kao krokodil. Past ću na koljena pred najmanjom žabicom ... Ključić mora biti moj! Onda ću otići u grad, ući u jednu kuću, prodrijeti u sobu pod stubištem ... Potražit ću mala vratašca, svi su hodali oko njih, a nitko ih nije zamijetio. Metnut ću ključić u ključanicu ...

»U tom me je času, znaš, Buratino«, pričao je Pierot sjedeći pod grmom mimoze, »stalo to tako zanimati, da nisam izdržao iza zavjese ...

I sinjor me Karabas Barabas opazi.

— Ti prisluškuješ, nitkove? — I poleti, da me ulovi i baci u vatru, no opet stane na bradu i strašnim štropotom, rušeći stolice, pade na pod.

I ne znam, kako sam se našao za prozorom, kako sam prešao plot. U mraku je šumio vjetar i šibala kiša.

Nad mojom glavom obasjao je blijesak crni mrak, i desetak koračaja od mene opazim Karabasa Barabasa i prodavača pijavica, kako trče. Pomislim: izgubljen si, poskliznem se, padnem na nešto meko i toplo, uhvatim nečije uši ...

Bio je to sivi zec. Od straha je zacvičao i skočio uvis, ali ja sam se čvrsto držao njegovih ušiju, i tako smo u tami skakali preko polja, vinograda i vrtova.



Kad se zec umorio i sjeo, uvrijeđeno žvačući zečjim usnama, poljubio sam ga u čelo.

— No, molim te, ponesi me još komadić, zečiću! Zec je uzdahnuo, i opet smo jurili tkozna kuda — čas desno, čas opet lijevo.

Kad su se oblaci raspršili i izašao mjesec, opazio sam pod gorom mjestance sa zvonicima, koji su se rušili na sve strane.

Cestom prema gradu trčali su Karabas Barabas i prodavač pijavica.

Zec reče: — Aha, eto ti zečje sreće! Idu u Grad Glupana da tamo najme policijske pse. Izgubljeni smo!

Zec je klonuo duhom. Objesio nos među šapice i spustio uši.

Molio sam, plakao, duboko sam mu se klanjao. Zec se nije ni maknuo.

Ali kad su iz grada iskočila dva tuponosa buldoga s crnim trakama na desnim nogama, zec uzdrhta malo čitavim tijelom i — jedva sam dospio skočiti na nj, dade se u očajni bijeg kroz šumu ...

Ostalo si sam vidio, Buratino!«

Pierot je svršio svoje pričanje, a Buratino ga oprezno zapita:

»A u kojoj se kući, u kojoj se sobi pod stubištem nalaze vratašca, koja se mogu otvoriti tim ključićem?«

To Karabas Barabas nije više dospio ispričati ... Ah, pa što bismo imali od toga? Ta ključić je tako i tako na dnu bare ... Nikad ne ćemo biti tako sretni ...«

»A vidiš li ovo?« vikne mu Buratino u uho. Izvuče iz džepa ključić i turi ga Pierotu pod nos.

»Evo ga!«

## BURATINO I PIEROT DOLAZE K MALVINI, ALI MORAJU ODMAH BJEŽATI ZAJEDNO S MALVINOM I S PUDLOM ARTEMONOM

Kad se sunce uspelo nad kamenite brežuljke, Buratino i Pierot izašli su ispod džbuna i trčali preko polja, preko kojega je šišmiš jučer u noći vodio Buratina iz doma plavokose djevojčice u Zemlju Glupana.

Smiješno je bilo pogledati Pierota — tako je žurio, da što prije vidi Malvinu.

»Slušaj,« pitao je svakih petnaest sekundi, »Buratino, hoće li joj biti drago, da me vidi?«

»Što ja znam?...«

Za penaest sekundi opet:

»Slušaj, Buratino, a što, ako joj ne bude drago?«

»Što ja znam?«

Konačno su ugledali kućicu sa suncem, mjesecom i zvijezdama naslikanim na kapcima.

Iz dimnjaka se dizao dim. Nad njim je plivao oblačić sličan mačjoj glavi.

Pudl Artemon sjedio je na verandi i od vremena na vrijeme zalajao na taj oblak.

Buratinu se nikako nije htjelo natrag k plavokosoj djevojčici. Ali bio je gladan, a iz daleka se već osjećao miris kuhanog mlijeka.

»Ako djevojčicu opet spopadne da me odgaja, napit ću se mlijeka, ali ni za što na svijetu ne ću tu ostati!«



U tom trenutku izašla je Malvina iz kućice. U jednoj je ruci držala porculansku zdjelicu, u drugoj — košaricu s pecivom.

Oči je imala zaplakane — jer je bila uvjerena, da su štakori odvukli Buratina iz komorice i pojeli ga.

Tek što je sjela za maleni stolić na puteljku nasipanom pijeskom — različci se zanjihali, leptiri su nad njima lebdjeli kao bijeli i žuti listići — kad se pojaviše Buratino i Pierot.



Malvina je rastvorila oči tako široko, da su oba drvena dječarca mogla lako u njih skočiti.

Kad je Pierot opazio Malvinu, stao je izgovarati riječi — tako nesuvisle i glupe, da je bolje da ih ovdje ne ponavljamo.

Buratino reče, kao da se ništa nije dogodilo:

»Eto, doveo sam vam ga — možete ga odgajati.«

Malvina je konačno shvatila, da to nije san.
»Ah, kakva sreća«, prošapće, ali odmah doda glasom odraslih: »Dečki, ajte se brzo umiti i oprati zube! Artemone, odvedi dječake k zdencu!«
»Jesi li vidio,« mrmljao je Buratino, »zapeo joj kotačić u glavi — umiti se i oprati zube! Izmuči nas samom čistoćom.«
No ipak su se umili. Artemon im je kiticom na kraju repa isprašio odjeću.
Sjeli su za stol. Buratino natrpa usta pecivom. Pierot se jela nije ni dotakao, samo je gledao Malvinu, kao da je od šećera.
Dok joj to konačno ne dosadi:
»No,« reče mu, »što me tako gledate? Jedite, molim, mirno.«
»Malvino,« odvrati Pierot, »ja već odavno ništa ne jedem, ja slažem stihove...«
Buratino prasne u smijeh.
Malvina se čudila i opet širom otvorila oči.
»Pa onda — čitajte nam svoje stihove!«
Lijepom je ručicom poduprla lice i lijepe oči podigla prema oblaku, koji je bio sličan mačjoj glavi.
Pierot je stao čitati stihove s takvim zanosom, kao da sjedi na dnu dubokog zdenca:

Djevojčice i dječaci
veselo se prte
i na vrtuljku vrte.
Konjici čili
kao živi skaču.
Tko to tamo jaše
zamalo u plaču?
Kosa joj lijeće,



obraščići gore,
boji se
— ali dolje ne će.
Ta to je od svih
djevojče najljepše
naša Malvina!

Pierot nije dospio dočitati svoje stihove, Malvina ih nije dospjela pohvaliti, iako su joj se vrlo sviđali — kad se na puteljku posipanu pijeskom pojavila žaba.
Strašno je izbuljila oči i rekla:
»Sinoć je smušena kornjača Tortila ispričala Karabasu Barabasu sve o zlatnom ključiću...«
Malvina je prestrašeno kriknula, premda nije ništa razumjela. Pierot, rastrešen kao svi pjesnici, izbaci nekoliko nesuvislih usklika, koje ovdje ne ćemo navoditi. No zato Buratino odmah skoči i gurne u džep pecivo, šećer i bonbone.
»Bjež'mo, što nas noge nose! Dovedu li policijski psi ovamo Karabasa Barabasa — izgubljeni smo!«
Malvina je problijedila kao krilašce bijelog leptira. Pierot je mislio, da Malvina umire, pa je prevrnuo na nju zdjelicu. Lijepa Malvinina haljinica bila je sada polivena kakaom. Oštro lajući dotrči Artemon — on je morao čistiti Malvinine haljine — zgrabi Pierota za ovratnik i tresao je njime tako dugo, dok Pierot ne reče mucajući:
»Dosta, mo-lim!...«
Žaba je to gledala izbuljenim očima i ponovno rekla:

»Karabas Barabas bit će tu s policijskim psima za četvrt sata...«

Malvina je otrčala da se presvuče. Pierot je očajno lomio rukama i pokušavao pasti nauznak na puteljak posipan pijeskom. Artemon je vukao zavežljaje s kućnim stvarima. Vrata su lupala. Vrapci su očajno cvrkutali u krošnji. Lastavica je letjela nisko uz zemlju. Sova je, da bude zbrka još veća, divlje zahihotala na tavanu.

Samo Buratino nije izgubio glave. Natovario je na Artemona dva zavežljaja s najpotrebnijim stvarima. Na zavežljaje je posadio Malvinu obučenu u lijepu putnu haljinicu. Pierotu je naredio, da se drži Artemonova repa. Sam se postavio na čelo:

»Samo bez panike! Krenimo!«

Kad su oni — to znači Buratino, muževno koracajući pred psom, Malvina, posađena na zavežljaje, i odostrag Pierot, s glavom punom glupih stihova umjesto zdravog razuma — kad su dakle izašli iz





guste trave na ravno polje — provirilo je iz šume raščupano, divlje lice Karabasa Barabasa.

Dlanom je zasjenio oči pred suncem i razgledavao okolicu.

## STRAŠNA BITKA NA RUBU ŠUME

Sinjor Karabas Barabas držao je na uzici dva policijska psa. Kad je ugledao na ravni bjegunce, rasklopio je zubata usta.

»Aha«, dreknuo je i pustio pse. Bijesni su psi isprva odbacivali stražnjim nogama zemlju. Nisu ni režali, čak su gledali obratnim smjerom, a ne na bjegunce — tako su bili svijesni svoje snage. Zatim su se psi polako približavali k mjestu, gdje su se od straha ukočili Buratino, Artemon, Pierot i Malvina.

Činilo se, da je sve izgubljeno. Karabas Barabas krene nespretno za policijskim psima. Brada mu je svaki čas ispadala iz džepa kaputa i plela mu se pod noge.

Artemon je podigao rep i ljutito režao. Malvini su se tresle ruke.

»Bojim se, bojim!«

Pierot je spustio rukave i gledao Malvinu, uvjeren da je svemu kraj.

Prvi je došao k sebi Buratino.

»Pierote,« vikne, »uzmi djevojčicu za ruku i bježi k jezeru, gdje su labudovi... Artemone, zbaci zavežljaje i odloži sat — borit ćemo se...«

Kad je Malvina čula te muževne zapovijedi, skočila je s Artemona, skupila svoju haljinicu i potrčala k jezeru. Pierot — za njom.

Artemon je zbacio zavežljaje, skinuo sa šape sat i vrpcu s kraja repa. Iskesio bijele zube, skočio lije-

vo, skočio desno protežući mišice i odbacujući stražnjim nogama zemlju.

Buratino se uspeo po smolastom deblu na vrh talijanskog bora, koji je stajao sam u polju, i odatle zakričao, zatulio, zapiskutao, što ga je grlo nosilo:

»Životinje, ptice, gmazovi! Naše tuku! Pomozite nevinom drvenom puku!«

Policijski buldozi, kao da su istom sada opazili Artemona, bacili se odmah na nj. Spretni pudl odskoči i zubima zahvati jednog psa za rep, drugoga ugrize u stegno.

Buldozi se nespretno okrenuli i opet bacili na pudla. Taj visoko odskoči, pusti ih probjeći, ali ipak jednoga ugrize za bok, drugoga za leđa.

Buldozi se bacili na nj po treći put. Tada je Artemon spustio rep u travu i bježao naokolo poljem, čas puštajući policijske pse u opasnu blizinu, čas opet odmičući im ustran ravno pred nosom...

Buldozi sa spljoštenim nosom sada su se uistinu razgoropadili, zapuhali i trčali za Artemonom bez žurbe, tvrdokorno, spremni i lipsati, ali prije spretnom pudlu pregristi grlo.

U taj je čas upravo Karabas Barabas došao k talijanskom boru, uhvatio deblo i stao tresti.

»Sići ćeš, sići!«

Buratino se držao grane rukama, nogama i zubima. Karabas Barabas tresao je stablom tako, da su se zaljuljali svi češeri na granama.

Na talijanskim su borovima češeri bodljikavi i teški, veliki kao omanje dinje. Kad dobijete takav češer u glavu — dosta vam je.





Buratino se jedva držao raznjihane grane. Vidio je, da je Artemon već isplazio jezik kao crvenu traku i da skače sve polaganije.

»Daj mi ključić!« derao se Karabas Barabas u sav glas.

Buratino je stao puzati po grani, dok nije dosegao oveći češer i stao gristi grančicu, na kojoj je visio. Karabas Barabas zatrese jače, a teški češer poleti dolje — puf, ravno u njegova zubata usta.

Karabasu Barabasu klecnuše koljena.

Buratino otrgne drugi češer, i taj — puf! — udari Karabasa Barabasa ravno po tjemenu kao po bubnju.

»Naše tuku!« opet poviče Buratino. »Pomozite nevinom drvenom puku!«

Prvi su doletjeli u pomoć kopci — oštrim letom stali su rezati zrak buldozima pred nosom. Psi su uzalud škljocali zubima — kobac nije muha: kao sivi blijesak — žžik! blistali su im oko nosa.

Iz oblaka, koji je bio nalik na mačju glavu, spustio se crni jastreb — onaj, koji je obično nosio Malvini divljač — i zatisnuo pandže policijskom psu u hrbat, vinuo se svojim krasnim krilima, podigao psa i opet ga pustio.

Pas cvileći padne nogama uvis.

Artemon naleti s boka na drugoga psa, udari ga prsima, povali, ugrize i odskoči. I opet su se gonili poljem oko osamljenog bora: Artemon i za njim bijesni i izgriženi buldozi.

Artemonu su došle u pomoć žabe. Vukle su dvije bjelouške, oslijepile od starosti. Bjelouške su morale i tako umrijeti ili pod gnjilim panjem ili u ča-



pljinom želucu. Žabe su ih nagovorile, da svrše junačkom smrću.

Plemeniti Artemon odlučio je sada stupiti u otvorenu borbu.

Sjeo na rep i iskesio zube. Buldozi su naletjeli na nj, i sve troje valjalo se u klupku.

Artemon je škljocao čeljustima i derao čaporcima. Buldozi se nisu obazirali na ogrebotine i rane, nastojali su samo jedno: domoći se Artemonova grla. Režanje i lavež razlijegali se poljem.

Artemonu je došla u pomoć porodica ježa: stari jež, ježica, njihova teta i mali ježići.

Zujeći doletješe i debeli bumbari u crnom baršunu i zlatnim plaštevima, krilima su šumjeli ljuti stršeni. Došli su i kukci s dugim brcima.

Sve životinje, ptice i gmazovi požrtvovno se baciše na omražene buldoge.

Jež, ježica, njihova tetka i mali ježići savili se u klupko, kotrljali brzinom kugle i boli svojim bodljikama buldoge u njušku.

Bumbari i stršeni boli su ih u letu otrovnim žalcima. Ozbiljni mravi bez žurbe su im se uvlačili u nos i tamo ispuštali otrovnu mravlju kiselinu.

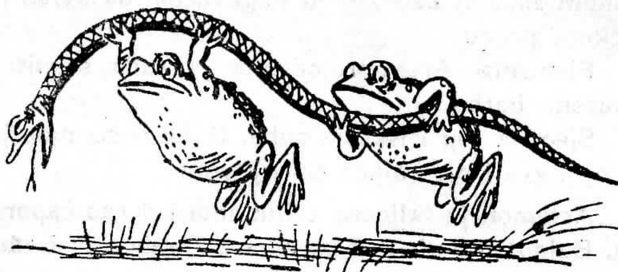
Kukci su ih grizli za trbuh.

Jastreb je kljuvao sad jednoga, sad opet drugoga psa krivim kljunom u hrbat.

Muhe i leptirići skupljali se pred njihovim očima u gusti oblak.

Žabe su držale pripravne dvije bjelouške, spremne poginuti junačkom smrću.

I tada, kad je jedan od buldoga širom otvorio gubicu, da iskiše otrovnu mravlju kiselinu — stara



mu se slijepa bjelouška bacila glavom u ždrijelo i vijugala sve dublje i dublje.

To se isto dogodilo i drugom buldogu: druga slijepa bjelouška bacila mu se u gubicu.

Oba su se psa, izbodena, ištipana i izgrebena — dahčući valjala bespomoćno na zemlji.

Plemeniti Artemon izišao je iz borbe kao pobjednik.

U taj je čas Karabas Barabas konačno izvukao iz usta bodljikavi češer.

Od udarca po tjemenu izbuljio je oči. Spotičući se opet je uhvatio deblo talijanskog bora. Vjetar mu je nosio bradu.

Buratino, sjedeći na vrhu stabla, opazi, da se kraj brade Karabasa Barabasa, ponesen vjetrom, prilijepio o smolasto deblo.

Buratino se uhvati kvrge i peckajući zapiskuta:

»Ajde da me ne ćeš, striče, uhvatiti, da me ne ćeš uhvatiti!«

Skoči na zemlju i stade bježati oko bora.

Karabas Barabas pruži ruke da uhvati momka i zatrča se, posrčući, za njim oko stabla.



Optrčao jednom, i već se činilo, da će zgrčenim prstima uhvatiti momka u bijegu, ali optrčao po drugi put, optrčao i po treći put...

Brada mu se omatala oko stabla, čvrsto prilijepljena smolom.

Kad je brada došla do kraja, naletio je Karabas Barabas nosom na stablo. Buratino mu isplazi jezik i otrča k Labuđem jezeru — tražiti Malvinu i Pierota.

Artemon je na tri noge, a četvrtom u zraku, šepao za njim psećim kasom.

Na polju su ostala dva policijska psa, koji su bili tako isprebijani, da za njih ne bi nitko dao ni krepane muhe, i ošamućeni doktor marionetskih znanosti, sinjor Karabas Barabas, bradom čvrsto prilijepljenom o talijanski bor.

## U SPILJI

Malvina i Pierot sjedili su na svježem toplom humku u šašu.

Odozgo ih je prekrivala mreža paučine, puna krilašca konjskih smrti i isisanih komaraca.

Male modre ptičice, prelijetajući s trstike na trstiku, gledale su veselo začuđene djevojčicu, koja je gorko plakala.

Iz daljine su dopirali očajni krikovi i zavijanje — to su sigurno Artemon i Buratino skupo prodavali svoje živote.

»Bojim se, bojim«, ponavljala je Malvina i listićem čička očajno si zaklanjala mokro lice.

Pierot je pokuša umiriti stihovima:



Cijelo ćemo ljeto
živjeti tu sretno,
sakriti od svijeta
polje će nas cvjetno.
Na brežuljku tiho
sjedimo nas dvoje,
oko nas cvijeće cvate
i divne stere boje...

Malvina zatapta nožicama:

»Vi ste mi, dječače, dosadili, dosadili... Otrgnite radije svježi listić — vidite, da je taj sav mokar i poderan.«

Najednom su vika i zavijanje u daljini utihnuli. Malvina zalomi rukama.



»Artemon i Buratino poginuše.«

I bacila se licem na zemlju, u zelenu mahovinu. Pierot je poskakivao bespomoćno oko nje. Vjetar je tiho zviždao u stabljikama trstike.

Konačno se začuše koraci. Bez sumnje je to dolazio Karabas Barabas, da nemilosrdno zgrabi i u svoje bezdane džepove strpa Malvinu i Pierota. Trstika se razmakla i — pojavio se Buratino: nosom — uvis, ustima do ušiju. Za njim je radostan šepao Artemon sa dva zavežljaja.

»I to mi je pamet, sa mnom se zakvačiti«, reče Buratino, ne obazirući se na veselje Malvine i Pierota. »Što je meni mačak, lija, policijski psi, što je meni sam Karabas Barabas! Djevojčice, sjedni na psića, dječače, primi se za rep. Hajdemo!«

I sam muževno zakoraca, laktovima razmičući šaš — uz jezero na drugu stranu.

Malvina i Pierot nisu se usudili ni zapitati, kako je svršila borba s policijskim psima i zašto ih Karabas Barabas ne progoni.

Kad su došli na drugu obalu jezera, plemeniti je Artemon stao posrtati i šepati na sve četiri. Trebalo je zaustaviti se i povezati mu rane. Pod snažnim korijenjem bora, koji je rastao na kamenitom brežuljku, opazili su spilju. Dovukli su tamo zavežljaje, a ušao je u nju i Artemon.

Plemeniti je pas najprije oblizao svaku šapu posebno, pa je pružio Malvini. Buratino je derao staru Malvininu košuljicu za povoje, Pierot je držao, a Malvina povijala šape.

Iza toga su dali Artemonu toplomjer, na što je pas mirno usnuo.

Buratino reče:

»Pierote, bježi k jezeru i donesi vode!«

Pierot poslušno otrči, cestom je slagao stihove i spoticao se, izgubio je čak poklopac i tako donio vodu jedva na dnu kantice.

Buratino reče:

»Malvino, idi i naberi suharaka za vatru!«

Malvina prijekorno pogleda Buratina, slegne ramenima i donese nekoliko suhih vlati.

Buratino reče:

»Muka je to s tim dobro odgojenima!«

Sam donese vodu, sam nabere grančice i borove češere, sam napravi vatru na ulazu spilje, tako veliku vatru, da su drhtale grane na visokom boru ... Sam skuha kakao na vodi.

»Brzo, dođite doručkovati!«

Malvina je cijelo to vrijeme šutjela s naprćenim usnama. Ali sada pak reče — vrlo tvrdo, glasom odraslih:

»Nemojte misliti, Buratino, ako ste se borili s psima i pobjedili, spasili nas od Karabasa Barabasa i inače se muževno ponijeli — da vas to oslobađa dužnosti oprati ruke i zube prije jela.«

Buratino malo da nije sjeo: »eto ti!« — iskolačio oči na djevojčicu željeznog značaja.

Malvina je izašla iz spilje i pljesnula dlanom o dlan:

»Leptiri, gusjenice, kukci, žabe!«

Nije prošla ni minuta — doletjeli su veliki leptiri, oprašeni cvjetnim peludom. Dopuzale gusjenice i mrki kukci.

Potrbuške su dopuzale žabe.



Leptiri, podižući krila, sjeli su na stijene spilje, da ih ukrase i da sipka glina ne pada u jelo.

Kukci su skupljali u kuglice sve smeće s poda spilje, a kuglice kotrljali napolje.

Debela bijela gusjenica uspuzala je Buratinu na glavu, spustila se preko nosa i istisnula mu malo paste na zube. Htio, ne htio, morao ih je očistiti.

Druga je gusjenica očistila zube Pierotu.

Pojavio se pospani jazavac, sličan dlakavom odojku ...

Sabirao je u svoje cape smeđe gusjenice i gnječio od njih kremu za cipele. Zatim je repom sjajno olaštio sva tri para cipelica — Malvinine, Buratinove i Pierotove.

Kad je bio gotov, zijevnuo je: »-ha-ha«, i pošao spavati.

Doletjela je okretna, šarena vesela ptičica s crvenom kukmicom, koja se dizala, kad se ptičica nečemu čudila.

»Koga da počešljam?«

»Mene«, reče Malvina. »Raspletite mi kosu i počešljajte me, raščupana sam.«

»Ali gdje je, dušice, zrcalo?«

Nato su žabe s izbuljenim očima rekle:

»Odmah ćemo ga donijeti.«

Deset je žaba prenulo potrbuške k jezeru. Mjesto zrcala donijele su blistavog šarana, tako tustog i pospanog, da mu je bilo svejedno, što se s njime radi.

Žabe su postavile šarana na rep pred Malvinu. Da se ne zagrcne, lijevale su mu u usta vodu iz kantice.



Okretna ptičica s kukmicom raščešljala je i počešljala Malvinu. Oprezno je uzela sa stijene leptira i naprašila djevojčici nos.

»Gotovo, dušice.«

I — ffrr — kao loptica izleti iz spilje.

Žabe su odvukle blistavog šarana natrag u jezero. Buratino i Pierot — hoćeš, ne ćeš — oprali su ruke, pa čak i vrat.

Malvina ih pozove na doručak.

Poslije doručka stresla je mrvice s koljena i rekla:

»Buratino, prijatelju, posljednji put nismo svršili pravopisnu vježbu. Nastavit ćemo . . .«



Buratino htjede najprije iskočiti iz spilje i pobjeći bilo kamo. Ali nije mogao napustiti bespomoćne drugove i bolesnoga psa. Progunđa:

»Nismo uzeli sa sobom pisaći pribor.«

»Kako ne, uzeli smo«, zastenje Artemon. Dovuče se k zavežljaju, razveže ga zubima i izvuče tintarnicu, bilježnicu p a čak i mali globus.

»Ne smijete držati držalo grčevito i odviše blizu pera, uprljali biste prste tintom«, reče Malvina. Podigne lijepe očice k stropu na leptire i . . .

U taj čas čuo se prasak granja i grubi glasovi — kraj spilje prolazili su prodavač ljekovitih pijavica Duremar i Karabas Barabas, jedva vukući noge.

Redatelju kazališta lutaka crvenjela se na čelu ogromna šiška, nos mu je bio otečen, brada oskubena i izlijepljena smolom.

Uzdišući i pušući reče:

»Daleko uteći nisu mogli. Tu su negdje u šumi.«

## BURATINO NASTOJI POD SVAKU CIJENU DOZNATI OD KARABASA BARABASA TAJNU ZLATNOG KLJUČIĆA

Karabas Barabas i Duremar prođoše kraj spilje.

Za vrijeme bitke na ravnici prodavač ljekovitih pijavica sjedio je prestrašen za grmljem. Kad se bitka svršila, pričekao je, dok se Artemon i Buratino nisu izgubili u gustoj travi i istom je tada s velikom mukom odlijepio bradu Karabasa Barabasa od debla talijanskog bora.

»Ala vas je uredio taj dječarac«, reče Duremar — »morat ćete metnuti na zatiljak bar dva tuceta najboljih pijavica.«

Karabas Barabas zaurla:

»»Do sto tisuća vragova! Dajmo se brzo za tim lopovima.«

Karabas Barabas i Duremar pošli su tragom bjegunaca. Razgrnjali su rukama travu, zavirivali u svaki grm, pregledavali svaki humčić.

Vidjeli su dim kraj korijenja starog bora, ali nisu ni pomislili, da bi se u spilji mogli skrivati drveni čovječuljci i k tomu još naložiti vatru.

»Toga nitkova Buratina razrezat ću džepnim nožićem na komadiće«, gunđao je Karabas Barabas.

Bjegunci u spilji zaustave dah.

Što sada? Bježati? Ali Artemon je, sav povezan, tvrdo spavao. Pas mora spavati dvadeset i četiri sata, da bi mu rane zarasle.





Da ostave plemenitog psa sama u spilji?

Ne, ne, treba li spašavati — tada svi, a treba li poginuti — opet svi zajedno.

Buratino, Pierot i Malvina, skupivši glave, dugo su vijećali u spilji. Odlučili su da pričekaju tu do jutra, a ulaz u spilju da prekriju granjem.

Buratino reče:

»Ali ja moram, bilo što bilo, doznati od Karabasa Barabasa, gdje su ta vratašca, koja se otvaraju zlatnim ključićem. Za vratima se nalazi nešto vrijedno da se vidi, nešto jezovito... možda nam to donese sreću.«

»Bojim se tu ostati bez vas, bojim«, zastenje Malvina.

»Ta bit će s vama Pierot.«

»»Ah, taj samo deklamira stihove.«

»Branit ću Malvinu kao lav«, prozbori Pierot grubim glasom, kako govore strašni razbojnici, »vi me još ne poznate!«

»Momak si, Pierote, samo da takav i ostaneš.«

I Buratino pođe tragom Karabasa Barabasa i Duremara.

Brzo ih opazi. Redatelj kazališta lutaka sjedio je na obali potoka. Duremar mu metao na kvrge obloge od trpučeva lišća. Iz daleka se već čulo bijesno krulenje u praznom želucu Karabasa Barabasa i žalosno fijukanje u praznom želucu prodavača ljekovitih pijavica.

»Sinjore, moramo se okrijepiti«, reče Duremar, »potraga za nitkovima može potrajati do kasno u noć.«



»Pojeo bih smjesta čitavog odojka, a uz to još nekoliko patkica« odvrati tmurno Karabas Barabas.

Prijatelji se uputili prema gostionici K tri piškora, koje se cimer ukazao na brežuljku. Ali prije od Karabasa Barabasa i Duremara, uputio se tamo Buratino, poguren u travi, da ga ne opaze.

Pred gostionicom prikrao se Buratino k velikom pijevcu, koji je upravo našao zrnce, ponosno zatresao krijestom, čeprkao po tlu i žurno dozivao koke na gozbu:

»Ko-ko-ko!...«

Buratino mu pruži na dlanu mrvice bademovog kolača.

»Osladi se, sinjore!«



Pijevac ozbiljno pogleda drvenog čovječuljka, ali ne izdrži, nego kljucne u dlan.

»Ko-ko-ko...«

»Sinjore, htio bih doći u gostionicu, ali tako, da me gostioničar ne opazi. Sakrit ću se za vaš krasni šareni rep, a vi ćete me dovesti do ognjišta, zar ne?«

»Ko-ko!« još ponosnije izusti kokot. Ništa nije razumio, ali da ne pokaže, kako ništa ne razumije, zakoraca važno k otvorenim vratima gostionice.

Buratino se uhvati za bok ispod krila, pokri se njegovim repom i zguren dospije u kuhinju do ognjišta, gdje je gologlavi gostioničar okretao na vatri ražnjeve i tignjeve.

»Iš, staro meso za juhu!« prodere se gostioničar na kokota, i tako ga raspali nogom, da je kokot —

»Ko-da-da-da!« s očajnim krikom izletio na cestu k prestrašenim kokama.

Buratino neopazice promakne mimo noge gostioničara i skvrči se za velikim glinenim vrčem.

U taj čas ozvao se glas Karabasa Barabasa i Duremara.

Gostioničar im izađe ususret, duboko se klanjajući.

Buratino uđe u glineni vrč i tamo se sakrije.

## BURATINO DOZNAJE TAJNU ZLATNOG KLJUČIĆA

Karabas Barabas i Duremar krijepili se pečenim odojkom. Gostioničar je nalijevao vino u pehare.

Karabas Barabas, glođući nogu odojka, reče gostioničaru:

»Loše ti je vino, nalij mi tamo iz onoga vrča!« I pokaže košću na vrč, u kojem je sjedio Buratino.

»Sinjore, taj vrč je prazan«, odvrati gostioničar.

»Lažeš, pokaži!«

Nato gostioničar digne vrč i okrene ga. Buratino se opre svom snagom laktovima o stijene vrča, da ne ispadne.

»Nešto se tamo crni«, zahropće Karabas Barabas.

»Nešto se tamo bijeli«, potvrdi Duremar.

»Sinjore, možete mi iščupati jezik, razrezati me na pola, nije li prazan.«

»Onda ga postavi na stol, bacat ćemo u nj kosti!«

Vrč, u kojem je sjedio Buratino, našao se između redatelja kazališta lutaka i prodavača ljekovitih pijavica. Na glavu Buratina padale su oglodane kosti i korice.

Kad se Karabas Barabas pošteno napio vina, okrenuo je bradu k ognjištu, da bi s nje otekla nalijepljena smola.

»Metnut ću Buratina na dlan,« hvalio se, »drugim ću ga dlanom malo pljesnuti — i ostat će od njega samo mokro mjesto!«

»Nitkov to potpuno zaslužuje,« saglasi se Duremar, »ali prije bismo mu trebali metnuti pijavice, da mu isišu krv.«

»Ne,« udari šakom Karabas Barabas. »Prije ću mu oduzeti ključić.«

U razgovor se umiješao gostioničar, koji je već znao o bijegu drvenih ljudi.



»Sinjore, ne morate se mučiti traganjem. Odmah ću dozvati dvoje vješte dječice — i prije nego se okrijepite vinom, oni će hitro pregledati čitavu šumu i dovesti vam ovamo Buratina.«

»Dobro! Pošalji mi amo tu dječicu«, reče Karabas Barabas pruživši k vatri ogromne poplate. I budući da je već bio pijan, zapjeva iz svega glasa:

Lutkama gospodar sam,
dobro poznat vam
grozni Karabas,
slavni Barabas.
Preda mnom u strahu
leži vam u prahu
narod moj pokorni,
glupi i drveni.
Samo im zaprijetim,
ni riječi ne velim,
i već igraju
smiješnu komediju;
od njih kreće
prihod teče
u džepove moje duboke,
u džepove bezdane!

Nato Buratino zatuli iz dubine vrča:

»Otkrij tajnu, nesretniče, otkrij tajnu!«

Karabas Barabas sklopi od čuda čeljusti i izbulji oči na Duremara.

»Ti si to?«

»Ne, nisam to ja.«

»Tko reče, da otkrijem tajnu?«

Duremar je bio praznovjeran, a osim toga ispio je mnogo vina. Lice mu je posivjelo i skvrčilo se od straha, da je bio nalik na smrča.

Gledajući ga, i Karabas Barabas zacvokota zubima.

»Otkrij tajnu,« opet se oglasi tajanstveni glas iz dubine vrča, »inače ne ćeš ustati s ove stolice, nesretniče!«

Karabas Barabas pokuša skočiti sa stolice, ali nije se mogao ni maknuti.

»Ka-ka-kakvu ta-ta-tajnu?«

Glas odvrati:

»Tajnu kornjače Tortile.«

Duremar se od straha zavukao pod stol. Karabasu Barabasu zadrhta čeljust.

»Gdje su vrata, gdje su ta vrata?« bučao je glas, sličan vjetru u dimnjaku za zimske noći.

»»Reći ću, reći ću, samo šuti, šuti«, šaptao je Karabas Barabas. »Vrata su — u sobici starog Karla, za naslikanim ognjištem.«

Jedva je izgovorio te riječi, vratio se s dvorišta gostioničar.

»Tu su — ta nadobudna dječica, za novac će vam, sinjore, dovesti i samoga vraga.«

I pokaže na liju Alisu i mačka Basilija, što su stajali na pragu. Lija je uljudno skinula stari šešir.

»Sinjore Karabase Barabase, dajte nam, sirotama, deset zlatnika i mi ćemo vam predati u ruke nitkova Buratina, a da se i ne maknemo s ovoga mjesta.«

Karabas Barabas segne pod bradu u prsluk i izvuče deset zlatnika.



»Tu je novac, a gdje je Buratino?«

Lija nekoliko puta prebroji novac, uzdahne, kad je davala polovicu mačku, i pokaže šapom:

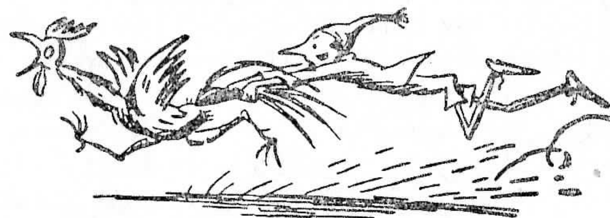
»U tome vrču, sinjore, upravo pod vašim nosom.«

Karabas Barabas pograbi sa stola vrč i udari njime bijesno o kameni pod. Iz krhotina i hrpe oglodanih kosti iskoči Buratino. Dok su svi stajali otvorenih usta, on kao strijela nagne iz gostionice na dvorište — ravno k pijevcu, koji je ponosno ogledavao čas jednim, čas drugim okom mrtvoga crva.

»To si mi te izdao, ti staro pečenje!« reče mu Buratino, ljutito pruživši nos. »A sada tjeraj, što te noge nose.«

I čvrsto se uhvati njegova generalskog repa. Pijevac, ništa ne shvaćajući, raširi krila i dade se u bijeg svojim golim nogama. Buratino kao strijela za njim — niz brijeg, preko ceste, poljem, k šumi.

Karabas Barabas, Duremar i gostioničar došli su konačno k sebi i potrčali za Buratinom. Ali kad su se ogledali, i te kako ogledali, nisu ga vidjeli nigdje, samo je u daljini po polju trčao iz petnih žila pijevac. Ali jer su svi znali, da je glup, nitko se nije na nj ni osvrnuo.



## BURATINO JE PRVI PUT U SVOM ŽIVOTU OČAJAN, ALI SVE ISPADA DOBRO

Glupi se pijevac umorio, jedva je trčao, s otvorenim kljunom. Buratino konačno ispusti njegov zgužvani rep.

»Ajde, generale, k svojim kokama!«

A sam zakoraca tamo, gdje se između lišća zrcalilo Labuđe jezero.

Tu je i bor na kamenitom brežuljku i spilja. Naokolo razbacane polomljene grančice. Trava zgnječena težinom kola.

Buratinu stegne srce teška slutnja. Skoči s brežuljka, zaviri pod korijenje.

Spilja je bila prazna.

Nije bilo tamo ni Malvine, ni Pierota, ni Artemona.

Samo su tu ležale dvije krpice. Podigne ih — bili su to otrgnuti rukavi Pierotova haljetka.

Prijatelji su bili ugrabljeni. Izgubljeni su. Buratino pade na zemlju, koliko je širok i dug, pri čemu mu se nos zabode duboko u zemlju.

Istom je sada osjetio, kako su mu prijatelji dragi. I ma da ga Malvina želi odgajati, i ma da Pierot stalno deklamira stihove — Buratino bi dao i zlatni ključić, samo da opet vidi svoje prijatelje.





Kraj njegove glave nečujno se podigne prhki kupčić zemlje, iziđe baršunasta krtica s ružičastim dlanovima, piskutavo triput kihne i reče:

— Slijepa sam, ali zato odlično čujem. Došla su ovamo kola, u koja su bile upregnute ovce. U njima je sjedio Lisac, gubernator Grada Glupana, i policijski psi. Gubernator zapovjedi:

»Uhvatite nitkove, koji su osakatili moje najbolje policijske pse u vršenju svojih dužnosti. Uhapsite ih!«

— Policijski psi odvratiše:

»Vaf.«

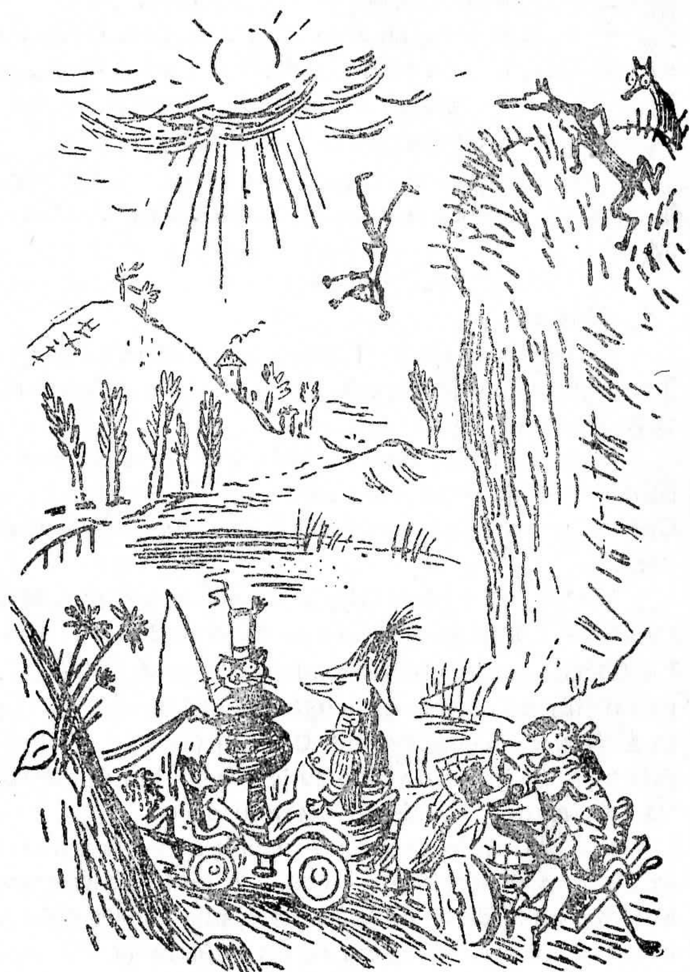
— Uđoše u spilju, i tamo nasta strašna graja. Tvoje su prijatelje svezali, bacili na kola zajedno sa zavežljajima i odvezli se.

Sada više nije imalo smisla ležati na tlu s nosom u zemlji. Buratino skoči i potrči tragom kola. Optrči jezero i dođe na livadu obraslu gustom travom.

Hodao je i hodao. Nije imao nikakva plana. Mora osloboditi svoje drugove — to je sve! . . .

Došao je do strmine, odakle je pretprošle noći pao u čičak. Pod sobom je ugledao prljavu baru, gdje je živjela kornjača Tortila. Cestom prema bari kretala su kola, koja su vukle dvije ovce, a bile su mršave kao kosturi i imale su oderanu dlaku.

Na boku je sjedio tusti mačak naduvena lica i sa zlatnim naočarima — služio je kod gubernatora kao doušnik. Za njim je važno sjedio Lisac, gubernator . . . Na zavežljajima ležala je Malvina, Pierot i Artemon, sav povezan — čiji se uvijek počešljani rep vukao sada po prašini.





Za kolima su trčala dva policijska psa — dobrmani.

Najednom dobrmani podigoše pseću gubicu i opaziše gore, na strmini, bijelu kapicu Buratinovu.

Ogromnim skokovima stali su se dobrmani penjati po strmoj padini. Ali prije nego što su dospjeli na vrh, Buratino, uvjerivši se, da nema više kamo sakriti se ni uteći — sklopi ruke nad glavom i — kao lastavica — poleti s najvišeg mjesta u blatnu vodu, prevučenu zelenom žabokrečinom.

Opisao je u zraku krivulju i sigurno bi pao u baru pod okrilje tetke Tortile, da nije upravo oštro zapuhao vjetar.

Vjetar zahvati laganog drvenog Buratina, dvaput ga zakovitla i odbaci u stranu. Tako je pao ravno u kola, na glavu gubernatora Lisca.

Tusti mačak sa zlatnim naočarima nenadano se skotura s boka, i jer je bio nitkov i kukavica, pričini se da je onesviješten.

Gubernator Lisac, također veliki strašljivac, vrišteći nagne uzbrdo po padini i tamo se zavuče u jazavčevu rupu. Ugodno mu tamo nije bilo: jazavci ne vole takve goste.

Ovce su trčale dalje, dok se kola nisu prevrnula. Malvina, Pierot i Artemon skotrljali se zajedno sa zavežljajima u čičak.

Sve se to dogodilo tako brzo, da vi, dragi čitaoci, ne biste dospjeli ni prebrojiti sve prste na ruci.

Dobrmani su velikim skokovima trčali niz padinu. Kad su dotrčali do prevrnutih kola, našli su tustoga mačka u nesvijesti. U čičku su vidjeli drvene

čovječuljke i povezanog pudla. Ali nigdje nisu vidjeli gubernatora Lisca.

Nestao je kao da je propao u zemlju upravo on, koga su policijski psi trebali paziti kao zjenicu oka.

Prvi pas podigne gubicu i stane očajno zavijati. Drugi pas učini isto:

»Aj, aj, aj —!...«

Razbježali se i pregledali čitavu padinu. Iznova su stali tužno zavijati, jer su već u duhu vidjeli nad sobom željezne rešetke.



Ponizno vrteći zatkom, trčali su u Grad Glupana, da tamo na policiji slažu, kako je gubernator bio živ odnesen u nebo — to su putem izmislili, da se opravdaju.

Buratino se oprezno opipa — noge i ruke bile su mu čitave. Uđe u čičak i razveže Malvinu i Pierota.



Malvina ne reče ni riječi, zagrli Buratina, ali poljubiti ga nije mogla — smetao joj je u tom njegov dugi nos.

Pierot je imao istrgane rukave do lakta, bijeli mu je puder spao s lica, i tada se pokazalo, da ima lice kao i drugi — rumeno, usprkos njegove zaljubljenosti u stihove.

»Borio sam se hrabro«, reče čvrstim glasom. »Da mi nisu podmetnuli nogu, ne bi me dobili ni za šta na svijetu!«

Malvina to potvrdi:

»Borio se kao lav.«

Zagrli Pierota i poljubi ga u oba obraza.

»Dosta, dosta toga lizanja«, zagunđa Buratino, »bjež'mo. Artemona ćemo vući za rep.«

Sve troje uhvati nesretnoga psa za rep i stane ga vući gore, po strmini.

»Pustite me, poći ću sam, ovako me to ponizuje,« stenjao je povezani pudl.

»Ne, ne, odviše si slab.«

Ali jedva su bili došli do polovine padine, a na vrhu se pojavio Karabas Barabas i Duremar. Lija Alisa pokazivala je šapom na bjegunce, mačak Basilio naježio brkove i ogavno siktao.

»Ha-ha-ha, to je dobro«, kesio se Karabas Barabas. »Zlatni ključić ide mi sam u ruke!«

Buratino stade odmah razmišljati, kako da se izbavi iz nove nesreće.

Pierot privine k sebi Malvinu, spreman skupo prodati svoj i njezin život. Ovaj puta nije bilo nikakve nade u spas.

Duremar je hihotao.

»Bolesnog psića pudla dajte, sinjore Karabase Barabase, meni, bacit ću ga u baru pijavicama, da mi pijavice odebljaju.«

Debelom Karabasu Barabasu nije se dalo silaziti, zato je vabio k sebi bjegunce prstom, koji je bio nalik na sardinu:

»Dođite, dođite k meni, dječice!«

»Ni koraka!« zapovjedi Buratino. »Trebamo li poginuti, poginimo veselo! Pierote, deklamiraj kakve prkosne stihove! Malvino, smij se, što te grlo nosi!«

Malvina je usprkos nekih nedostataka bila dobar drug. Otrla je suze i stala se smijati vrlo uvredljivo onima, koji su stajali nad padinom.

Pierot je odmah složio stihove i deklamirao ih neugodnim glasom:

Znaš li, lijo, kako boli
ljeskovača na tur goli?
Slijepi mačak progledat će,
kad dobije svoje, znat će
Duremar je prava bena,
a ptičica prepredena
Karabas Barabas.
Tko se još i boji vas! . . .

Istovremeno je Buratino pravio grimase i zadirkivao:

»Ej, ti redatelju kazališta lutaka, stara pivska bačvo, debela vrećo, puna gluposti, spusti se, spusti se k nama, povući ću te za tu oderanu bradu!«

Mjesto odgovora Karabas Barabas strašno zaurla, Duremar digne ruke k nebu.





Lija Alisa zlobno se nasmije:

»Dozvolite, da zavrnem vratom tim izrugivačima!«

Još časak i bilo bi gotovo... Najednom doletješe kobci klikćući:

»Ovdje, ovdje, ovdje!«

Nad glavom Karabasa Barabasa preletje svraka, bučno krešteći:

»Brzo, brzo, brzo!«

I na strmini se pojavi stari otac Karlo. Imao je zasukane rukave, a ruci čvorasti štap, i bio je smrknut.

Ramenom odgurne Karabasa Barabasa, laktom Duremara, štapom prevuče po hrbtu liju Alisu, cokulom zahvati mačka Basilija.

Pa se nagne dolje i gledajući drvene čovječuljke reče radosno:

»Sine moj, Buratino, ti mangupe, jesi li živ i zdrav? — brzo amo, k meni!«

## BURATINO SE KONAČNO VRAĆA KUĆI ZAJEDNO S OCEM KARLOM, S MALVINOM, PIEROTOM I ARTEMONOM

Neočekivana pojava Karla, njegov štap i namrštene obrve utjerali su nitkovima strah u kosti.

Lija Alisa zamakla je u gustu travu i dala se tamo u bijeg, zaustavljajući se samo zato, da počeše mjesto, kuda je dobila štapom.

Mačak Basilio odletio je deset koraka i ljutito pištao kao probušena guma na kotaču.

Duremar je podigao skut zelenog ogrtača i spustio se niz padinu, ponavljajući:



»Ja ništa, ja muzikant...«

No na strmom mu se mjestu omakla noga, skotrljao se s velikom bukom i pao u baru.

Karabas Barabas ostade stajati, gdje je bio. Samo je uvukao glavu među ramena, a brada mu je visjela kao kudelja.

Buratino, Pierot i Malvina uspeli se na vrh. Otac Karlo uzimao je jednog po jednog u ruku i svakome je zagrozio prstom:

»Dat ću ja vama, nevaljalci!«

I metao ih pod kaput.

Zatim se spustio nekoliko koraka niz padinu i prignuo se k nesretnom psu.

Vjerni Artemon podigne njušku i lizne ocu Karlu nos.

Buratino u taj tren proviri ispod kaputa.

»Oče Karlo, mi bez psa ne idemo kući!«

»E-he-he«, odvrati Karlo, »bit će to teško, ali donijet ću kući već nekako i vašeg psića!«

Prebaci Artemona preko ramena i pušući pod teškim teretom uspne se na vrh, gdje je još uvijek stajao Karabas Barabas s oborenom glavom i izbuljenim očima.

»Lutke su moje«, progunđa.

Otac Karlo oštro mu odvrati:

»Eh, ti! S kim si se to spleo pod stare dane — s nitkovima, koje pozna cijeli svijet, s Duremarom, s Mačkom i s Lijom! Mališima ne date mira. Trebali biste se stidjeti, doktore!«

I Karlo zakoraca cestom prema gradu.

Karabas Barabas pođe za njim oborene glave.

»Lutke su moje, vrati mi ih...«

»Nipošto ne vraćaj!« oglasi se Buratino, provirujući ispod kaputa.

Hodali su tako i hodali. Prošli su gostionicu K tri piškora, gdje se na vratima klanjao ćelavi gostioničar, pokazujući objema rukama na tave, iz kojih je cvrčalo. Kraj vrata naprijed, natrag, naprijed, natrag šetao je pijevac s oskubenim repom i ogorčeno pričao o lopovluku Buratina. Koke su kokodakale potvrđujući:

»Ah-ah, kakav strah! Oh-oh, naš kokot!«

Karlo stupi na brežuljak, otkud se vidjelo more, namreškano mjestimice od vjetra, a na obali — staro mjestance pješčane boje u žarkom suncu i platneni krov kazališta lutaka.

Karabas Barabas stao je tri koraka iza oca Karla i mrmljao:

»Dat ću ti za lutke sto zlatnika, vrati mi ih!«

Buratino, Malvina i Pierot zaustave dah, čekali su, što će na to Karlo.

On odvrati:

»Ne! Da si dobar, prijazan redatelj kazališta, dao bih ti male čovječuljke badava. Ali ti si gori od krokodila. Ne dam ti ih, niti ih prodajem, nosi se!«

Karlo se spusti s brežuljka i ne obazirujući se više na Karabasa Barabasa stupi u mjestance.

Tamo je na praznom trgu nepomično stajao stražar. Od vrućine i dosade objesili mu se brci, kapci mu se slijepili, a nad trobridim šeširom kružile su muhe.

Karabas Barabas najednom turi bradu u džep, zgrabi Karla za ovratnik kaputa i poviče preko čitavog trga:



»Drž'te lopova, ukrao mi lutke!«

Ali stražar, izmoren vrućinom i dosadom, nije se ni maknuo. Karabas Barabas priskoči k njemu, tražeći da odvede Karla u zatvor.

»A tko si ti?« zapita lijeno stražar.

»Ja sam doktor marionetskih znanosti, redatelj glasovitog kazališta, vitez najvišeg reda, dobar prijatelj tarabarskog kralja, sinjor Karabas Barabas.«

»Samo ne viči tu na mene«, odvrati mu stražar.

I dok se Karabas Barabas natezao s njim, otac Karlo, žurno lupajući štapom po kaldrmi, dođe do kuće, u kojoj je stanovao. Otvori vrata polutamne sobice pod stubištem, skine Artemona s ramena, položi ga na krevet, ispod kaputa izvuče Buratina, Malvinu i Pierota i posadi ih kraj sebe na stol.

Malvina odmah progovori:

»Oče Karlo, prije svega posvetite pažnju bolesnom psu. Dječaci, brzo se umijte . . .«

Najednom očajno zalomi rukama.

»A moje haljinice! Moje nove cipelice, moje lijepe vrpce ostale su na dnu jame u čičku.«

»Ne smeta,« reče Karlo, »navečer ću poći tamo i donijeti tvoje zavežljaje.«

Oprezno skine povoje s Artemonovih nogu. Pokazalo se, da su rane gotovo već zarasle, a pas se nije mogao micati samo zato, što je bio gladan.

»Tanjurić rezanaca i košćicu s mozgom« zastenje Artemon, »i spreman sam porvati se sa svima psima u gradu.«

»Aj, aj, aj,« jadao se Karlo, »a ja nemam u kući — ni mrvice, a u džepu ni novčića.«

Malvina žalosno zajeca: Pierot je razmišljajući trljao šakom čelo.

»Idem na ulicu deklamirati stihove, a prolaznici će mi dati hrpu novaca.«

Karlo zavrti glavom:

»I ostat ćeš preko noći u stražarnici radi skitnje i prosjačenja.«

Svi osim Buratina klonuše duhom. Samo se Buratino vrtio i lukavo smješkao.

»Djeco, dosta plača!« Skoči na zemlju i izvuče nešto iz džepa. »Oče Karlo, uzmi batić i skini sa zida staro platno!«

Karlo se začudi.

»Zašto želiš, sinko, da skinem sa zida tu krasnu sliku? Zimi gledam na nju i zamišljam, da je to prava vatra, a u kotliću prava ovnovina s češnjakom i odmah mi je malo toplije.«

»Oče Karlo, dajem ti časnu riječ lutke — da ćeš imati pravu vatru u ognjištu, pravi željezni kotlić i pravu ovnovinu. Samo skini to platno!«

Buratino je to rekao s takvom sigurnošću, da se otac Karlo počešao za uhom, zavrtio glavom, uzdisao, uzdisao — ali ipak uzeo kliješta i batić pa stao skidati platno. Iza njega je, kako već znamo, bilo sve prevučeno paučinom, u kojoj su visjeli nepomični pauci.

Karlo pomnjivo odstrani paučinu. Tada se ukažu omanja vratašca od tamne hrastovine. Na sva četiri ugla bila su urezana nasmijana lica, a u srijedi — čovječuljak s dugim nosom, kako pleše.

Kad su otrli sa nj prašinu, Malvina, Pierot, otac Karlo i gladni Artemon povikaše svi u jedan glas:

»To je slika i prilika samoga Buratina!«





»I meni se tako čini«, reče Buratino, premda mu se ništa slično nije činilo, i sam se čudio. »A tu je ključ od tih vratašca! Oče Karlo, otvori ...«

»Ta vratašca i taj zlatni ključić«, reče Karlo, »izradio je vrlo davno neki vješti majstor. Pogledajmo, što je za vratima.«

Metnuo je ključić u ključanicu i okrenuo ... Čula se tiha, vrlo ugodna glazba, kao da sviraju orgulje.

Otac Karlo gurne vrata. Otvorila su se polako, škripeći.

U taj tren čuli se žurni koraci pod prozorom i bučni glas Karabasa Barabasa:

»U ime tarabarskog kralja — uhapsite starog varalicu Karla!«

## KARABAS BARABAS PROVALJUJE U SOBICU POD STUBIŠTEM

Karabas Barabas, kako znamo, veoma se trudio nagovoriti pospanog stražara, da uhapsi Karla. Kad nije ništa postigao, pošao je dalje ulicom.

Njegova rasčupana brada zadjevala se o puceta i suncobrane prolaznika.

Teturao je i cvokotao zubima. Za njim su se skupljali dječaci, prodorno zviždali i bacali na nj gnjile jabuke.

Karabas Barabas otrča k načelniku grada. Toga vrućega dana sjedio je načelnik u vrtu kraj vodoskoka, samo u kupaćim gaćicama, i pio limunadu.

Načelnik je imao šest brada, a nos mu se gubio u ružičastom licu. Za njegovim leđima, pod lipom,



četiri sumorna stražara neprestano su otvarala boce s limunadom.

Karabas Barabas pade pred načelnika na koljena i razmazujući bradom suze po licu, zarida:

»Ja sam nesretni siromašak, uvrijedili su me, okrali me i istukli ...«

»Tko te, siromašku, uvrijedio?« teško dišući zapita načelnik.

»Najgori neprijatelj, stari verglaš Karlo. Ukrao mi tri najbolje lutke, želi spaliti moje glasovito kazalište, zapalit će i opljačkati cijelo mjesto, ne date li ga odmah uhapsiti.«

Da bi potkrijepio svoje riječi, Karabas Barabas izvuče šaku zlatnika i saspe ih u načelnikovu cipelu.

Ukratko, tako je dugo govorio i lagao, dok prestrašeni načelnik ne zapovjedi četirma stražarima pod lipom:

»Idite za uvaženim siromaškom i učinite sve, što je potrebno u ime zakona!«

Karabas Barabas otrča s četiri stražara do Karlove sobice i poviče:

»U ime tarabarskog kralja — uhapsite zločinca i nitkova!«

Ali vrata su bila zaključana.

Iz sobice se nitko nije odzivao. Karabas Barabas zapovjedi:

»U ime tarabarskog kralja — provalite vrata!«

Stražari upriješe, nagnjila se polovina vrata otrgnu od vratnica, a četiri hrabra stražara, zvekećući sabljama, bučno padnu u sobicu pod stubištem.

Bilo je to upravo u času, kad je kroz tajna vrata u zidu, zgrbljen, odlazio Karlo.

Bio je posljednji. Vratašca se —
»Dzin . . .«
zatvore. Tiha je glazba prestala. U sobici pod stubištem ležali su samo blatni povoji i strgano platno s naslikanim ognjištem.

Karabas Barabas priskoči k tajnim vratašcima, stade lupati po njima šakama i poplatima.

»Tra-ta-ta-ta!«

Ali vratašca su bila čvrsta.

Karabas Barabas se zatrči i baci stražnjicom na vratašca.

Vratašca nisu popustila.

Zatopće na stražare.

»Razbijte ta prokleta vratašca u ime tarabarskog kralja.«





Stražari se opipavali — jedan je imao otečen nos, drugi opet kvrgu na čelu.

»Ne, pretežak je to posao«, odvratili su i pošli reći načelniku grada, da su učinili sve po zakonu, ali da starom verglašu sigurno pomaže sam đavo, jer im je umakao kroz zid.

Karabas Barabas čupao si bradu, bacio se na pod i stao tuliti, zavijati i valjati se po praznoj sobici pod stubištem, kao lud.

## ŠTO JE BILO ZA TAJNIM VRATIMA

Dok se Karabas Barabas valjao kao lud i čupao bradu, Buratino se prvi, za njim Malvina, Pierot, Artemon i posljednji — otac Karlo, spuštao po strmim kamenitim stubama u podzemlju.

Otac Karlo držao je ostatak svijeće, koje je titravi plamičak bacao velike sjene Artemonove dlakave glave ili ispružene Pierotove ruke, ali nije mogao osvijetliti tamu, u koju su vodile stube.

Malvina se štipala za uši, da ne brizne u plač.

Pierot je kao uvijek, bilo kamo pošao, slagao stihove.

Po zidovima plešu
grozne sjene duge,
prestrašit nas ne će,
neka straše druge! . . .

Buratino je pretekao sve ostale, duboko dolje jedva se nazirala njegova bijela kapica.

Najednom je tamo nešto zasiktalo, palo, kotrljalo se, i čuo se Buratinov žalosni glas:

»Brzo, u pomoć!«

Artemon smjesta, zaboravivši svoje rane i glad, odgurne Malvinu i Pierota, i baci se kao strijela dolje po stubama.

Zubi škljocnu. Neka životinja gadno zacviči.

Sve utihne. Samo je Malvini tuklo srce glasno kao budilica.

Široki trag svijetla osvijetlio je odozdo stubište. Plamičak svijeće, koju je držao otac Karlo, požuti.

»Pogledajte, pogledajte, brzo!« poviče Buratino.

Malvina je — natraške — hitro stupala sa stepenice na stepenicu, a za njom poskakivao Pierot. Posljednji je išao pogrbljeno Karlo i neprestano gubio svoje cokule.

Dolje, tamo, gdje su svršavale strme stepenice, sjedio je na kamenom oplošju Artemon. Oblizivao se. Do nogu mu je ležao pregrizeni štakor Šušara.

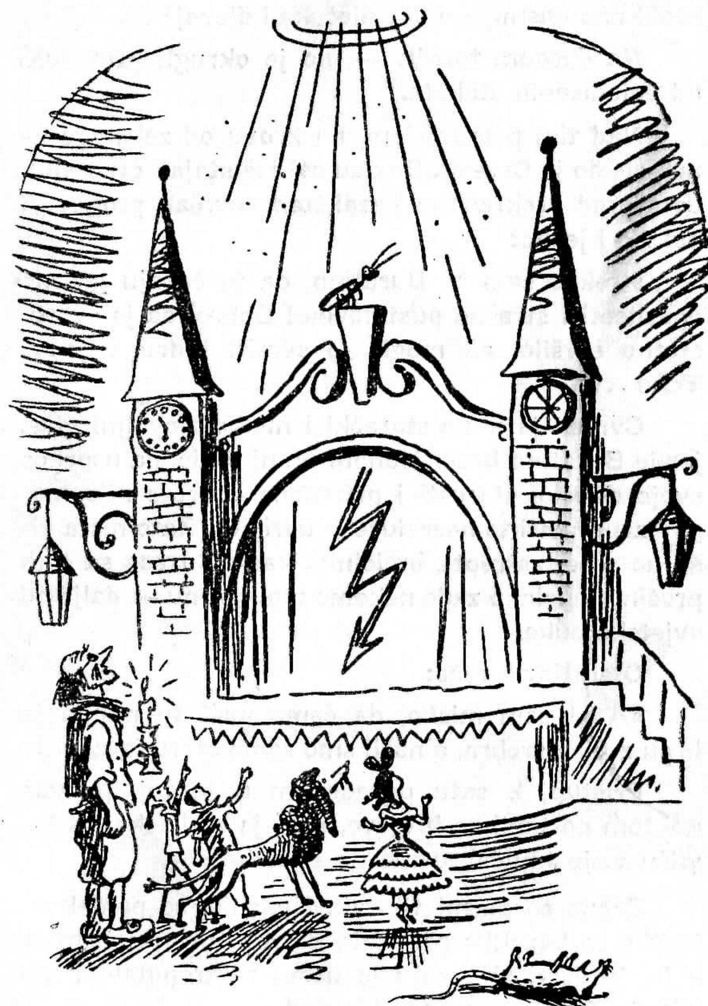
Buratino podigne obim rukama trulu zavjesu, koja je prekrivala otvor u kamenom zidu. Otuda je dopiralo modrikasto svijetlo.

Prvo, što su ugledali, kad su prošli kroz otvor, bile su raspršene zrake sunca. Padale su s nadsvođenog stropa kroz okruglo okno.

Široke trake svijetla, u kojima je titrala prašina, osvjetljavale su mjesto od žutoga mramora. U sredini stajalo je neobično krasno kazalište lutaka. Na zastoru se blistala zlatna kukasta strijela.

S obje strane zastora stršala su dva četverobrida tornja, obojadisana tako, kao da su sagrađena od malih opeka. Visoki krovovi od zelenog lima lijepo su blistali.





Na lijevom tornju bio je sat s bakrenim kazaljkama. Na tabli za brojeve kraj svakog broja bilo je naslikano nasmijano lice dječaka i djevojčice.

Na desnom tornju — bio je okrugli prozorčić od bojadisanih stakala.

Nad tim prozorčićem, na krovu od zelenoga lima, sjedio je Cvrčak. Dok su svi još stajali otvorenih usta pred prekrasnim kazalištem, cvrčak progovori polako i jasno:

»Rekao sam ti, Buratino, da te čekaju grozne opasnosti i strašne pustolovine! Dobro, da je sve to sretno svršilo, ali moglo je svršiti i drugačije... Tako...«

Cvrčak je imao staračkí i malko zlovoljni glas, jer je Buratino bacio jednom na nj batić, pa usprkos svoje duboke starosti i prirođene dobrote nije mogao zaboraviti te nezaslužene uvrijede. Zato ništa više ne reče, zatrepta brčićima, kao da trese sa njih prašinu, i polako zađe nekamo u pukotinu — dalje od svjetske buke.

Otac Karlo reče:

»A ja sam mislio, da ćemo naći tu najmanje hrpu zlata i srebra, a našli smo samo staru igračku!«

Pristupi k satu ugrađenom u toranj, pokuca noktom po tabli za brojeve, i jer je nedaleko na čavliću visio ključić, uzme ga i navije sat.

Začuo se glasni tik-tak. Kazaljke se pomaknu. Velika se kazaljka približila k broju dvanaest, mala k broju šest. U tornju je nešto zaštropotalo i zasiktalo. Sat je zvučno odbio šest.





U taj se upravo čas otvori prozorčić od šarenih stakala na desnom tornju, iskoči šarena ptičica i zatreptavši krilima otpjeva šest puta:

»K nama — k nama — k nama — k nama — k nama — k nama!«

Ptičica se sakrila, prozorčić se zatvorio i zasvirao organac. Zastor se digao. Nitko, pa ni otac Karlo, nikad nije vidio tako lijepu opremu.

Na pozornici je bio vrt. Na majušnim stablima sa zlatnim i srebrnim lišćem pjevali su čvrci, veliki kao nokat. Na jednom stablu visjele su jabuke, a ni jedna od njih nije bila veća od goruščina zrna. Pod drvećem šetali su paunovi i protežući se kljucali u jabuke. Na livadi su poskakivala i rvala se dva kozlića, u zraku su lijetali leptiri, jedva vidljivi.

Tako je prošao časak. Čvorci umuknuše, paunovi i kozlići nestadoše u pobočnim ulicama. Drveće nestade u tajnoj provaliji ispod pozornice.

U pozadini stade ploviti prozirna prevlaka. Pokazalo se krasno sunce nad pješčanom pustinjom. Slijeva i zdesna, iz pobočnih kulisa, izbile su povijuše, slične zmijama, a na jednoj od njih uistinu je

visio udav. Na drugoj se ljuljala, prihvaćena repovima, obitelj majmuna.

To je bila Afrika.

Pustinjom su pod crvenim suncem prolazile životinje.

U tri skoka pretrčao je pozornicu lav sa snažnom grivom. Nije bio možda veći od mačeta, ali je ipak bio strašan.

Gegajući korakom prošao je na zadnjim nogama baršunasti medvjed sa suncobranom.

Prošao je gadni krokodil, čije su se male jadne očice pričinjale prijaznima. Ali Artemon mu ipak nije vjerovao i zarežao je na nj.

Proskakao je nosorog, koji je za svaku sigurnost imao na oštrom rogu nataknutu gumenu loptu.

Pretrčala je žirafa, slična ispruganoj, rogatoj devi, istežući vrat, koliko je samo mogla.

Zatim je došao slon, prijatelj djece — mudar, dobroćudan — vrtio repićem, u kojem je držao bonbon, omotan u papirić.

Posljednja se pokazala strašno prljava divlja hijena. Artemon je zalajao i bacio se na nju, a otac Karlo s mukom ga je odvukao za rep s pozornice.

Životinje su prošle. Sunce se najednom ugasilo. U tami se neke stvari spustile odozgo, druge došle s boka. Odjeknuo je zvuk, kao da netko prelazi gudalom po strunama.

Zapalile se ulične svjetiljke. Na pozornici bio je gradski trg. Vrata kuća otvarala su se, izlazili su sićušni ljudi i ulazili u tramvaj. Vozar je zazvonio, drugi okrenuo ručicu, neki se dječak objesio odostrag, stražar zafićukao — i već je tramvaj nestajao pobočnom ulicom među visokim kućama.



Provezao se biciklista na kotaču, koji nije bio veći od četvrtine listića zidnog kalendara.

Po trgu prođe sladoledar sa svojim kolicima. Na balkonima kuća pojaviše se djevojčice i mahnuše mu, ali sladoledar je samo odmahivao rukom i govorio:

»Sve su mi pojeli, dođite drugi put!«

Nato je zastor pao, a na njemu je opet zablistala zlatna kukasta strijela.

Otac Karlo, Malvina i Pierot nisu mogli doći k sebi od čuda. Buratino turi jednu ruku u džep, drugom se počeše po nosu i reče hvalisavo:

»No što — jeste li vidjeli? Dakle ipak nije bilo uzalud, što sam se močio u blatu kod tetke Tortile... U tom kazalištu igrat ćemo komediju — znate koju? — Zlatni ključić ili Neobične pustolovine Buratina i njegovih prijatelja. Karabas Barabas puknut će od bijesa!«

Pierot si trljao šakama naborano čelo.

»Ja ću napisati tu komediju u sjajnim stihovima!«

»Ja ću prodavati sladoled i ulaznice«, reče Malvina. »Dopustite li mi, pokušat ću igrati ulogu dobrih djevojčica...«

»Čekajte, djeco, a kad ćete učiti?« zapita otac Karlo.

Svi mu odgovoriše u jedan glas:

»Učit ćemo ujutro... A navečer ćemo igrati u kazalištu.«

»Vrlo dobro, dječice,« reče otac Karlo, »a ja ću svirati na organcu, da razveselim cijenjenu publiku,

a budemo li putovali po Italiji od mjesta do mjesta, timarit ću konje i kuhati bravetinu na češnjaku.«

Artemon je slušao s podignutim uhom, vrtio glavom i blistavim očima gledao svoje drugove, kao da pita: a što će on raditi?

Buratino reče:

»Artemon će biti čuvar garderobe, dat ćemo mu ključić od skladišta. Za vrijeme predstave može predstavljati iza kulisa rikanje lava, soptanje nosoroga, škljocanje zubi krokodila, zavijanje vjetra — to će brzo vrtjeti repom — i druge potrebne zvukove.«

»No, a ti, a ti, Buratino?« pitali su svi. »Što ćeš ti biti u kazalištu?«

»Ludice, ja ću igrati u komediji sam sebe i postat ću slavan po čitavom svijetu.«

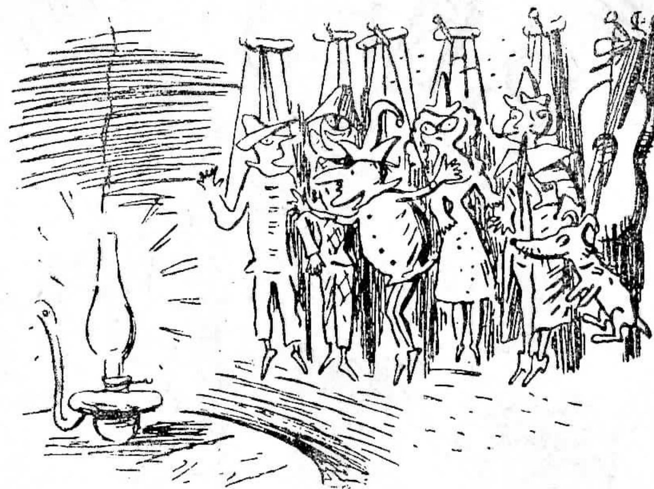
## NOVO KAZALIŠTE LUTAKA DAJE PRVU PREDSTAVU

Karabas Barabas sjedio je kraj ognjišta vrlo loše volje. Mokre cjepanice jedva su gorjele. Na ulici je lijevalo kao iz kabla. Kroz trošni krov kazališta lutaka curilo je. Lutkama su se ukočile ruke i noge, na probama nije htio nitko igrati, pa ni pod prijetnjom kandžije sa sedam trakova. Lutke već treći dan nisu ništa jele i sumnjivo se međusobno dogovarale, viseći na čavlićima u skladištu.

Od jutra se nije prodala ni jedna ulaznica za kazalište. Ta tko bi i išao gledati dosadnu igru i gladne, poderane glumce Karabasa Barabasa?

Na gradskom tornju odbilo je šest sati. Karabas Barabas zaviri natmuren u gledalište — bilo je prazno.





»Neka đavo nosi sve uvažene gledaoce,« zamrmlja i izađe na ulicu. Izađe, pogleda, zatrepeće i razjapi usta, da mu je u njih lako mogla uletjeti cijela vrana.

Nasuprot njegovom kazalištu, pred velikim novim platnenim šatorom, stajalo je mnoštvo ljudi, koje nije smetao ni oštar vjetar, što je puhao s mora.

Nad ulazom u šator stajao je na skeli dugonosi čovječuljak u kapici, trubio na promuklu trubu i nešto dovikivao.

Gledaoci su se smijali, pljeskali i mnogi ulazili.

Karabasu Barabasu pristupi Duremar, zaudarajući blatom više nego ikada.

»E-he-he,« reče skupivši kiselo lice, »posao s ljekovitim pijavicama ne vrijedi ništa. Idem k njima da pogledam,« pokaže Duremar na novi šator, »za-



molit ću ih, da mi dopuste upaljivati svjećice i mesti pod.«

»Čije je to prokleto kazalište? Otkud se tu našlo?« zagrmi Karabas Barabas.



»To su lutke same otvorile kazalište lutaka Strijelu, same pišu komade i same igraju.«

Karabas Barabas zaškrguće zubima, povuče se za bradu i uputi k novom platnenom šatoru.

Nad ulazom, kraj njega, vikao je Buratino:

»Prva predstava zabavne i dirljive komedije iz života drvenih ljudi. Istinita igra o tom, kako smo pobijedili sve svoje neprijatelje dosjetljivošću, odvažnošću i prisutnošću duha . . .«

Na ulazu u kazalište lutaka u staklenoj kućici sjedila je Malvina s krasnom vrpcom u plavoj kosi i jedva je dospijevala izdati ulaznice posjetiocima, koji su željeli vidjeti veselu komediju iz života lutaka.

Artemon je vukao za rep iz šatora liju Alisu,

Otac Karlo u novom baršunastom kaputu svirao
koja se tamo potkrala bez ulaznice.
je na organcu i veselo namigivao cijenjenoj publici.

Mačak Basilio, također bez ulaznice, dospio je još pravovremeno uteći i sada sjedi na stablu na kiši, gledajući dolje bijesnim pogledom.

Buratino nadme lice i zatrubi u promuklu trubu:

»Predstava počinje!«

I strči po stubama, da zaigra prvu scenu komedije, gdje siromah otac Karlo izrezuje od cjepanice drvenog čovječuljka, ne sluteći, da će mu to donijeti sreću.

Posljednja je ušla u kazalište kornjača Tortila, držeći u ustima počasnu ulaznicu na pergamenu sa zlatnim ružicama.

Predstava je počela. Karabas Barabas vratio se

natmuren u svoje prazno kazalište. Uzeo je kandžiju sa sedam trakova. Otvorio vrata skladišta.

»Odučit ću vas ja, dangube, ljenčariti!« zaurla bijesno. »Naučit ću vas mamiti k meni publiku!«

Zapucketa kandžijom. Ali nitko mu ne odgovori. Skladište je bilo prazno. Na čavlima visjeli su samo ostaci užeta.

Sve lutke — i Harlekin, i djevojčice u crnim maskama, i čarobnjaci u čunjastim kapama sa zvijezdama, i grbavci s nosovima kao krastavci, i crnci, i psići — sve, sve su lutke utekle Karabasu Barabasu.

Strašno psujući istrča iz kazališta na ulicu. Vidio je, kako zadnji od njegovih glumaca bježe preko lokvica u novo kazalište, gdje je veselo svirala glazba, razlijegao se smijeh i pljesak.

Karabas Barabas dospio je zadržati samo papirnato psetance s pucetima mjesto očima. Ali odnekuda je nasrnuo Artemon, oborio ga, istrgao mu psetance i otrčao s njim u šator, gdje je iza kulisa bila pripravljena bravetina na češnjaku za gladne glumce.

A Karabas Barabas ostade sjediti u lokvi na kiši.



TISKARA GRAFIKA, ZAGREB